

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW

Redovisning, risk och relationer

- En studie om hur bedömningsutrymmen i redovisning, med fokus på IFRS 3, påverkar riskuppfattningen vid en kreditanalys

Kandidatuppsats i företagsekonomi
Externredovisning
Höstterminen 2012
Handledare: Kristina Jonäll
Författare: Ally Eriksson
Viktoria Brundin

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Extern redovisning, Kandidatuppsats, HT 12

Författare: Viktoria Brundin och Ally Eriksson

Handledare: Kristina Jonäll

Titel: Redovisning, relationer och risk

- En studie om hur bedömningsutrymmen i redovisning, med fokus på IFRS 3, påverkar riskuppfattningen vid en kreditanalys

Bakgrund och problem: Finansiella rapporter är en viktig informationskälla vid kreditanalyser. I samband med världsomspännande finansiella kriser har frågor kring säkerhet och kreditrisk uppmärksamats. Relationen mellan bank och företagskund färgas av asymmetrisk information och ur ett principal-agent perspektiv kan det förekomma incitament till att vinkla redovisningen för att uppnå egen vinning. Det faktum att IFRS 3 som regelverk lämnar utrymmen för bedömningar i redovisningen har skapat en offentlig debatt rörande användbarheten för intressenter. Att information anses som relevant vid kreditanalyser är av stor vikt för korrekt beslutsfattande.

Syfte: Syftet med studien är att undersöka hur de bedömningsutrymmen som lämnas i redovisning enligt IFRS påverkar riskuppfattningen vid en kreditanalys. Studien syftar även till att beröra bankers riskhantering samt hur denna påverkas av finansiell information. Fokus i studien berör främst redovisning av goodwill och eventuella risker förknippade med tillgångsvärdet.

Avgränsningar: Det förekommer ett flertal aktörer på kreditmarknaden, studien avser endast banker som kreditgivare. Det empiriska materialet i denna studie baseras på intervjuer med svenska storbankers kreditgivare. Studien syftar till att undersöka hur kreditgivare ser på tillförlitligheten av goodwill-värdet hos börsnoterade bolag som tillämpar regelverket IFRS. Av denna anledning begränsas studien till kreditgivare som beviljar kredit till storföretag.

Metod: Fem djupintervjuer har genomförts med fyra kreditgivare på svenska storbanker samt en revisor från revisionsbyrå KPMG. Det empiriska materialet har analyserats utifrån en teoretisk referensram baserad på relevanta teorier kopplade till kreditprocess samt redovisning.

Resultat och slutsatser: I de fall det förekommer alltför stora bedömningsutrymmen i redovisningen ökar kreditgivares riskuppfattning vid en analys. Risken uppstår ofta på grund av relationen mellan bank och företagskund innehåller informationsasymmetri. För att hantera informationsrisker är en god kundrelation av vikt. Det kan även tolkas som att relationen påverkas av ledningens förmåga att införliva kassaflödesberäkningar. Övervärderad goodwill som inte genererar kassaflöden bidrar negativt till synen på ledning

och ökar riskuppfattningen.

Förslag till fortsatt forskning: En tvärvetenskaplig studie för att undersöka hur psykologiska aspekter påverkar kreditbeslut samt huruvida allmän debatt påverkar intuitioner. Att undersöka kreditbeslut på den amerikanska kreditmarknaden samt hur redovisning enligt U.S. GAAP påverkar riskuppfattning vid kreditanalys.

Nyckelord: Revision, kreditanalys, kreditrisk, IFRS 3, bedömningsutrymmen

Tack,

Denna studie har gjorts möjlig tack vare de respondenter som tagit sig tid till att medverka vid intervjuer. Av denna anledning vill vi inleda med att rikta ett stort tack till de kreditgivare som låtit oss ta del av deras kunskap och tankar. Ett varmt tack riktas även till den revisor från KPMG som med stort engagemang bidragit med sina yrkeserfarenheter.

Vi vill även rikta ett stort tack till vår handledare Kristina Jonäll vid Göteborgs Universitet. Kristina har med stöd, åsikter och framförallt positiv uppmuntran väglett oss under studiens gång.

Göteborg 15 januari 2013

Innehållsförteckning

1.0 Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemdiskussion.....	2
1.3 Syfte och problemformulering.....	4
1.4 Avgränsningar	4
2.0 Metod.....	5
2.1 Val av metod.....	5
2.2 Val av teoretisk referensram	5
2.3 Val av empiriskt material	5
2.4 Tillvägagångsätt.....	6
2.5 Studiens tillförlitlighet.....	7
2.6 Generalisering och källkritik	8
3.0 Teoretisk referensram	9
3.1 Kreditmarknaden.....	9
3.2 Basel II och Basel III.....	10
3.3 Kreditrisker och asymmetrisk information	11
3.4 Riskhantering	12
3.4.1 Beslutsfattande och relationer.....	13
3.4.2 Riskklassificeringsystem	13
3.4.3 Covenanter	14
3.5 Redovisning.....	15
3.5.1 Kvalitativa egenskaper.....	15
3.5.2 Begriplighet	16
3.5.3 Tillförlitlighet	16
3.5.4 Relevans.....	16
3.5.5 Jämförbarhet.....	16
3.6 Goodwill.....	17
3.6.1 RR 1:00 Koncernredovisning och RR 17 Nedskrivningar.....	17
3.6.2 IFRS 3 Rörelseförvärv.....	18
3.6.3 IAS 36 Nedskrivningar	19
3.7 Agentteori.....	19
3.7.1 Incitament.....	20
4.0 Empiri	22
4.1 Presentation av respondent A, SEB.....	22
4.1.1 Kreditbedömningsprocess	22
4.1.2 Riskhantering	23
4.1.3 Goodwill.....	23
4.2 Presentation av respondent B, Nordea	24
4.2.1 Kreditbedömningsprocess	24
4.2.2 Riskhantering	24
4.2.3 Goodwill.....	24
4.3 Presentation av respondent C, Handelsbanken.....	26
4.3.1 Kreditbedömningsprocess	26
4.3.2 Riskhantering	26

4.3.3 Goodwill.....	27
4.4 Presentation av respondent D, Swedbank.....	27
4.4.1 Kreditbedömningsprocess.....	27
4.4.2 Riskhantering.....	28
4.4.3 Goodwill.....	28
4.5 Presentation av respondent E, KPMG.....	29
5.0 Analys.....	30
6.0 Slutsats.....	35
6.1 Förslag till vidare forskning.....	36
7.0 Referenser.....	37
8.0 Bilagor.....	41
8.1 Intervjuguide kreditgivare.....	41
8.2 Intervjuguide revisor.....	43

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW

1.0 Inledning

I det inledande kapitlet presenteras en bakgrund som vidare mynnar ut i en problemdiskussion. Utifrån detta presenteras studiens syfte och problemformulering. För att förtydliga för läsaren vad studien syftar till presenteras även i detta kapitel valda avgränsningar.

1.1 Bakgrund

När finanskrisen drabbade Sverige år 2008 var det många som beförde stora nedskrivningar av goodwill-värden. Analytiker varnade för "goodwill bubblor" och beskrev goodwill som en tickande bomb som skulle kunna leda till rasande aktiekurser och nyemissioner (Nabizadeh, B. 2009). Dock uteblev de massiva nedskrivningarna och även under följande lågkonjunktur har nedskrivningar i många fall lyst med sin frånvaro (Gauffin, B. & Larsson, L. 2010 samt Gauffin, B. & Thörnsten, A. 2010). Att nedskrivningar av goodwill-värden uteblivit behöver dock inte betraktas som ett mysterium då det finns goda skäl från företagets sida att undvika nedskrivningar.

Bakgrunden till nedskrivningsproblematiken är att IASB¹ år 2005 införde det principbaserade regelverket IFRS² för att reglera samtliga börsnoterade bolags redovisning inom Europeiska Unionen. Ett primärt syfte med gemensamma redovisningsregler är att öka jämförbarheten mellan bolag internationellt på en globaliserad marknad. Det är också av stor vikt att redovisningen speglar en tillförlitlig bild av företagets finansiella ställning samt tjäna som relevant beslutsunderlag för intressenter (IFRS 3). Införandet av IFRS år 2005 innebar bland annat förändringar vad gäller redovisning av goodwill (Gauffin, B. & Thörnsten, A. 2010). Tidigare regelverk krävde planerlig avskrivning för goodwill. Idag tillämpas IFRS 3 och denna förordning kräver inte löpande avskrivningar, då det anses alltför osäkert att fastslå en bestämd nyttjandeperiod för immateriella tillgångar och goodwill. Istället för avskrivningar skall årliga nedskrivningsprövningar ske enligt IAS 36 med avseende för goodwill-värden. Genom att årligen fastställa om korrigering av värdet behövs skall goodwill spegla de framtida kassaflöden som anses vara förknippade med tillgången (IAS 36).

Redovisningen vad gäller goodwill och immateriella tillgångar har dock sedan införandet av IFRS blivit ifrågasatt från många håll, inte minst sedan finanskrisen. Revisorer, analytiker och forskare ser problematik i redovisningen. I Sverige har bland annat konsulterna Björn Gauffin och Sven-Arne Nilsson höjt kritiska röster i tidskriften Balans. Även finansanalytikern Peter Malmqvist ställer sig kritisk till företagets värdering av goodwill och hävdar att redovisningen idag är obegriplig (Malmqvist, P. 2010). Den allmänna kritiken i debatten kring redovisning av goodwill riktas mot att IFRS som regelverk ger utrymme för alltför stora bedömningar och tolkningar från företagets sida. Exempel på sådana bedömningar där interna redovisningsval påverkar den finansiella bilden av företaget är fastställandet av immateriella tillgångar och goodwill vid förvärvs-kalkylering samt nedskrivningsprövningar. En nedskrivningsprövning kräver mer omfattande bedömningar

---

¹ International Accounting Standards Board

² International Financial Reporting Standards

från företagets sida än löpande avskrivningar (Marton, J. 2012). Ur ett agent-perspektiv kan det förkomma incitament för företag att redovisa en bild av den finansiella ställningen som möter olika intressenters förväntningar. Det faktum att IFRS som regelverk lämnar större utrymmen för företagets bedömningar möjliggör för implementering av subjektiva motiv i redovisningen. Neutraliteten och tillförlitligheten som redovisningen bör leva upp till kan tänkas bli lidande då den färgas av interna motiv. En studie gjord av revision- och konsultfirman Grant Thornton visar att år 2008 uppgår goodwill i genomsnitt till 30% av de totala tillgångarna i svenska bolag (Gauffin, B. & Larsson, L. 2010). För vissa företag utgör dessutom goodwill-posten en större andel än det egna kapitalet (Isskander, G. 2010). En nedskrivning av värdet skulle i dessa fall komma att få stor betydelse för den finansiella strukturen i företagets redovisningar. Vidare ger en nedskrivning av goodwill en negativ påverkan på resultat- och balansräkning i form av minskat resultat och tillgångar, detta i sin tur förändrar även de finansiella nyckeltalen samt interna- och externa intressenters analyser. Forskningsstudier visar dessutom att nedskrivningar av goodwill ger negativa effekter på aktiekursen, vilket förklaras av att investerare och analytiker tolkar nedskrivningen som ett tecken på minskade framtida kassaflöden (Hirschey & Richardson 2002).

Då goodwill skall spegla framtida förväntade kassaflöden förutspåddes som nämnts tidigare stora nedskrivningar av goodwillvärden under finanskrisen år 2008 och efterföljande år av lågkonjunktur. Många företag fick under perioden problem att motivera höga goodwillvärden, inte minst Eniro. Bolaget tvingades skriva ned en goodwill-andel som motsvarade en tredjedel av de totala tillgångarna, vilket innebar att nästan hela Eniros egna kapital eliminerades. Den nytillträdde VD:n Johan Lindgren kunde inte motivera goodwill-värdet trots att revisorerna ett halvår tidigare hade godkänt värdet. Eniros nedskrivning fick förödande konsekvenser då företag tvingades genomföra en nyemission, vilket i sin tur fick aktiekursen att rasa (Isskander, G. 2010). Ett annat exempel där goodwill-värden har ifrågasatts är för Swedbank som utsattes för stor kritik angående goodwill-värden kopplade till Baltikum. Banken undvek under en lång period nedskrivningar, trots att branschkollegor gjorde bedömningen att utsikterna för framtida kassaflöden var dystra (Bederoff, J. et al. (2008)

Uteblivna nedskrivningar och tolkningsdifferenser har medfört ökade befogenheter till att kritisera och ifrågasätta vad dessa immateriella värden verkligen speglar. Ur ett investerarperspektiv är nedskrivningsrisken svår att förutspå då det i många fall lämnas knapphändig information och begränsningar i upplysningarna kring goodwill (Johansson, S. E. 2008). Detta har medfört att analytiker tenderar att fästa liten vikt vid bejakandet av goodwill vid företagsvärderingar. Trots detta är goodwill som nämnts tidigare en post som i stor utsträckning påverkar den finansiella bilden av företag.

1.2 Problemdiskussion

Redovisningen är en viktig informationskälla för intressenter vid företagsvärdering. Av denna anledning är det av primärt intresse att räkenskaperna speglar en neutral och tillförlitlig bild av företaget. Problematiken vid tolkning och värdering av goodwill samt det faktum att IFRS ger utrymme för subjektiva bedömningar medför att tillförlitligheten och jämförbarheten i

redovisningen kan anses bli lidande. Denna problematik bör fånga intressenters syn på goodwill-värden och tidigare studier visar att analytiker och investerare fäster liten vikt vid goodwill. En av anledningarna till att goodwill bejakas i liten utsträckning är att redovisningen anses vara just svårtolkad och osäker (Jönsson, A. 2010). Problematik kring svårtolkad redovisning bör inte enbart påverka investerare utan även andra intressenter, då även dessa baserar sina uppfattningar på finansiella rapporter. Kreditgivare och kreditanalytiker kan anses vara viktiga intressenter för företagens reviderade information, då kreditinstitut är en primär källa för externt kapital. Dessa kreditinstitut kan vara banker, kapitalplacerande institut, kreditmarknadsföretag och staten. Gemensamt är att kreditgivares intressen skiljer sig från investerares då den primära angelägenheten för kreditgivare är att säkerhetsställa återbetalning på beviljat kapital samt att erhålla räntebetalning, till skillnad från investerare som kräver avkastning på satsat kapital.

I samband med världsomspännande finanskriser har frågor kring säkerhet och kredit uppmärksammas, då banker i vissa fall beviljat kredit på osäkra grunder (Larsson, F. 2008). Enligt svensk lagstiftning ska kredit beviljas då ”låntagaren på goda grunder kan förväntas fullgöra låneförbindelsen” (Bankrörelselagen 13 §). Kredittagaren förväntas ha tillfredställande kassaflöden samt finansiella rapporter innehållandes information som kreditgivaren finner trovärdig. Ett rimligt antagande är att problematiken kring goodwill även bör fånga kreditgivares syn av den immateriella tillgången. Hela världen fick bevittna konsekvenserna av bankers agerande under finanskrisen och därmed är det av allmänt intresse att kreditgivare på banker kan basera beslut på säkra grunder. Felaktiga kreditbeslut kan komma att ge förödande konsekvenser för hela samhället och samhällsekonomin.

Hur hanteras riskmoment kring bedömningsutrymmen i redovisningen av goodwill vid en kreditanalys? Syftet med införandet av IFRS är att öka tillförlitligheten i redovisningen. För att undvika informationsasymmetri samt nya finansiella kriser är det av stor vikt för allmänheten, intressenter och företag att redovisningen är tillförlitlig och verkar som relevant beslutsunderlag. Det är av vikt att den finansiella informationen speglar en verklig bild och situation för företaget. Att studera hur tillförlitlig redovisningen anses vara vid beslutsprocesser är av stor vikt då finansiell information är en primär informationskälla vid kreditbeslut i banker (Andersson, P. 2001). Genom att studera hur informationen utnyttjas kan beslutsprocesser förbättras och informationsasymmetri reduceras. Att redovisning enligt IFRS fungerar som relevant beslutsunderlag för kreditgivare är av intresse för investerare, ägare och kunder då kreditbeslut påverkar marknaden i stort. Även revisorer som ska granska och godkänna den finansiella informationen har ett intresse av att revideringen uppfattas som tillförlitlig. Då revisorns roll i relationen mellan företag och bank ska verka som en neutral part som minimerar de källor till informationsasymmetri som vinklad redovisning kan medföra.

Att undersöka hur reviderad information hanteras i realiteten ur ett intressentperspektiv bör även vara av intresse för normgivare, då ett primärt syfte med globaliserade redovisningsregler är att öka jämförbarhet samt användbarhet. Många av dagens banker är

globaliserade universalbanker vilket medför ett ökat behov av just användbarhet och jämförbarhet avseende finansiell information för att minimera kreditrisker.

1.3 Syfte och problembeskrivning:

Syftet med studien är att undersöka hur bedömningsutrymmen som lämnas i redovisning enligt IFRS påverkar riskuppfattningen vid en kreditanalys. Studien syftar även till att beröra bankers riskhantering samt hur denna påverkas av finansiell information. Fokus i studien berör främst redovisning av goodwill och eventuella risker förknippade med tillgångsvärdet. Studien berör relationen mellan bank och företagkund samt den roll redovisning har vid förbindelsen i form av informationskälla.

Hur påverkar bedömningsutrymmen i redovisningen, med fokus på goodwill, riskuppfattningen vid en kreditanalys?

1.4 Avgränsningar

Det förekommer ett flertal aktörer på kreditmarknaden, studien avser endast banker som kreditgivare. Det empiriska materialet i studien baseras på intervjuer med svenska storbankers kreditgivare. Studien syftar till att undersöka hur kreditgivare ser på tillförlitligheten av goodwill-värdet hos börsnoterade bolag som tillämpar regelverket IFRS. Av denna anledning begränsas studien till kreditgivare som beviljar kredit till storföretag.

2.0 Metod

Detta kapitel syftar till att beskriva författarnas tillvägagångssätt genom studien. Det ska vara möjligt att med stöd av metod-kapitlet upprätta en liknande studie samt uppnå ett motsvarande resultat. I kapitlet redogörs för studiens vetenskapliga utgångspunkter samt argumenteras för att valda metoder är lämpliga i sammanhanget.

2.1 Val av metod

Val av metod påverkar resultatet som undersökningen ger, i förlängningen innebär detta att det som eftersöks bör stå i fokus. Metod och tillvägagångssätt bör således anpassas utifrån frågeställning och problemformulering (Ahrne, G. & Svensson, P. 2011). Utifrån studiens problemformulering har en kvalitativ ansats valts. Den kvalitativa undersökningen möjliggör att förstå och belysa de resonemang som kreditgivare har avseende risker och goodwill vid kreditbeviljning. Syftet med en kvalitativ forskningsansats är att belysa och förklara varför ett fenomenets karaktär och egenskaper ser ut som de gör samt att tolka och förstå situationer. Genom att studera relationen mellan individ och kontext utifrån djupintervjuer med kreditgivare, skapas genom kvalitativ metod en möjlighet att sätta sig in i den vardag som omger en kreditprocess. Genom djupare intervjuer ges en mer nyanserad bild och möjlighet att förstå världen ur respondentens synvinkel. Kunskap skapas därmed genom en gemensam dialog som ger möjlighet till personliga reflektioner samt en mer flexibel infallsvinkel (Kvale, S. 2009).

2.2. Val av teoretisk referensram

Den teoretiska referensramen som ligger till grund för studien berör den problematik som studien syftar till att belysa. Den första delen i den teoretiska referensramen utgörs av en redogörelse för kreditverksamhet samt de regelverk som styr denna marknad. För att skapa en förståelse för läsaren med avseende på den komplexa relation som råder på kreditmarknaden och de intressekonflikter som kan uppstå ur denna relation, förs en diskussion kring informationsasymmetri. I den andra delen av studiens referensram berörs redovisning som fenomen samt vad redovisningen syftar till att återspegla och verka för. I denna del av den teoretiska referensram lyfts även väsentliga regelverk som berör goodwill-hantering fram. Då studien kretsar kring den problematik som tolkningsmöjligheter och redovisningsval kan komma att medföra, anses det relevant att belysa de intresserelationer som ligger till grund för detta. Författarna har valt att lyfta fram och diskutera goodwill-frågan utifrån ett principal-agentperspektiv då denna intresserelation leder till informationsasymmetri ur ett redovisningsperspektiv.

2.3 Val av empiriskt material

För att skapa en förståelse och inblick i bankväsendets kreditverksamhet är studiens empiriska material baserat på SEB, Nordea, Swedbank och Handelsbanken. Dessa fyra banker benämns som Sveriges storbanker och utgör de största marknadsandelarna på den svenska bankmarknaden (Sveriges Riksbank 2012). Samtliga av de fyra storbankerna erbjuder kreditgivning till företagskunder men fokuserar samtidigt på olika marknadssegment, vilket medför att studiens resultat får en vidare karaktär. Valet av banker i studien baseras således på att dessa bör kunna representera en stor andel av den svenska

kreditmarknaden. Samtliga banker har även lång erfarenhet av kreditgivning samt väl utarbetade system för kreditanalyser. Då de fyra bankerna hanterar storkunder har rutiner utvecklats för att hantera förvärvs-goodwill i företagsanalyser. För att erhålla en djupare förståelse kring hur en kreditprocess verkställs samt hur goodwill-värden hanteras vid en kreditanalys är det av stor vikt att de valda respondenterna har en gedigen erfarenhet inom området. För studiens trovärdighet är det av stor vikt att valda respondenter möter problem av liknande karaktär som studiens problemformulering i sitt dagliga arbete. De tillfrågade respondenterna vars svar utgör den empiriska delen i studien har samtliga lång erfarenhet inom bankväsendet och kreditgivning. Samtliga respondenter har chefsbefattningar inom respektive bank samt ansvarar för kreditgivning till noterade större bolag. Respektive respondent presenteras med titel i det empiriska avsnittet, för att underlätta för läsaren. De valda respondenternas bakgrund och långa erfarenhet bidrar till författarnas förståelse samt studiens validitet. Valet av respondenter påverkades även av deras befattningar då de har stor befogenhet att påverka och fatta beslut i kreditprocessen.

2.4 Tillvägagångsätt

Som ett första steg för att angripa problematiken i ämnet valde författarna att granska artiklar som berör tidigare studier inom ämnet. Utifrån detta formulerades en problemformulering vars syfte är att verka som en röd tråd genom uppsatsen. Därefter startades insamling av material till den teoretiska referensramen. För att finna relevanta vetenskapliga artiklar inom området användes databaserna Business Source Premier, Science Direct samt Emerald. Sökord som använts frekvent i databaserna och ofta i kombination med varandra är:

- ◆ Goodwill impairment, depreciation
- ◆ Credit risk
- ◆ Banker's decision making
- ◆ information asymmetry
- ◆ Covenants
- ◆ Principal-agent-theory
- ◆ Stakeholders

För att skapa en förståelse kring den struktur som omger redovisning och kreditgivning valde författarna att lyfta fram de regelverk och lagar som styr utformningen av de båda områdena. Dessa regelverk återfanns på Basel Committee on Banking Supervisions officiella hemsida samt på databasen Farkomplett.

Insamlandet av det empiriska materialet ämnades utgå från en semistrukturerad intervjueteknik, då detta innebär möjlighet till öppna svarsmöjligheter samt ger respondenten en chans till att vidareutveckla sina opinioner inom området. Vid genomförandet av en semistrukturerad intervjueteknik krävs att de som för intervjun är väl insatta i ämnet (Kvale, S. 2009). Genom att studera tidigare forskning inom området skapades en kunskapsbas för att upprätta en intervjuform liknande en diskussion.

Kreditgivare med önskvärd befattning inom respektive bank kontaktades per telefon. Därefter skickades en intervjuplan ut till samtliga respondenter innehållande förslag på frågor som berörde det aktuella området. Då författarna inte hade som avsikt att röja det grundläggande syftet med studien och på så vis erhålla vinklade svar, fokuserades inte specifikt på goodwill i intervjuplanen. Då goodwill är ett omdiskuterat ämne, även för vissa svenska storbanker, ansåg författarna det vara av vikt att erhålla spontana svar. Dock anspelade vissa frågor på goodwill då författarna önskade en försäkran om respondenternas bidrag till studien. Genom att skicka ut en intervjuplan möjliggjordes även för respondenterna att avgöra huruvida frågorna berörde deras område.

Samtliga intervjutillfällen ägde rum på respektive respondents kontor och varade i cirka en och en halv timma vardera. Fördelen med att genomföra intervjuer i en miljö där respondenten känner sig hemma är att intervjupersonen känner sig bekväm och trygg, vilket medför en positiv inverkan på diskussionen. Vid intervjutillfällena användes en intervjuguide som stöd för diskussionen, denna intervjuguide bifogas i uppsatsens bilagor. Samtliga intervjuer spelades in för att underlätta diskussion vid intervjutillfället samt för att förebygga att missuppfattningar inte uppstod genom tolkningsfel. För att ytterligare undvika tolkningsfel var båda författarna närvarande vid samtliga intervjutillfällen. Samma intervjuguide bifogades till samtliga respondenter, dock medförde den semistrukturerade intervjuformen att respondenterna fokuserade på olika aspekter under intervjutillfället. Författarna har av denna anledning valt att dela upp respektive respondents svar bank för bank. Det empiriska materialet transkriberades och sammanställdes vidare i uppsatsens empiriska avsnitt.

För att vidhålla en djupare förståelse för respondenternas resonemang efter intervjutillfället kontaktade författarna en revisor på revisionsfirman KPMG. Intervjutillfället ägde rum på revisionsbyrån och varade i en och en halv timme. Som stöd för diskussion under intervjun användes en intervjuguide, vilken återfinns som bilaga. Revisorns tankar kring studiens empiriska material bidrog till nya infallsvinklar samt bekräftade den problematik som författarna valt att belysa. Intervjun med revisorn återfinns i det empiriska kapitlet. Det empiriska materialet ställdes därefter kritiskt mot den teoretiska referensramen, vilket presenteras i ett analyskapitel. Därefter sammanställs analysens resultat i en slutsats där problemformuleringen besvaras. Förslag till vidare forskning presenteras baserade på relevanta frågor som uppstått under studiens gång men som berört aspekter utanför studiens ramar.

2.5 Studiens tillförlitlighet

De vetenskapliga artiklar som använts i studien är samtliga granskade av sakkunniga personer inom området. Att studien innehåller referegranskade artiklar och tidigare studier ökar den vetenskapliga tillförlitligheten. För att skapa en relevant teoretisk bakgrund att diskutera studiens problematik utifrån har aktuella forskningsartiklar valts att lyftas fram, i den mån det varit möjligt. I de fall forskningsartiklar bygger på tidigare studier har dessa ursprungskällor granskats, vissa av dessa äldre källor har varit väsentliga att lyfta fram av relevans för förståelse.

Det empiriska materialet bygger på intervjuer och innehåller således viss subjektivitet. Detta måste tas hänsyn till och kräver ett kritiskt angripningssätt vid bearbetning. Att studiens respondenter har lång erfarenhet inom bankväsendet bör medföra att det empiriska materialet får en högre tillförlitlighet. Att de tillfrågade respondenternas svar är av likartad karaktär bidrar till studiens reliabilitet. Vid intervjutillfällena förhöll sig författarna objektiva och neutrala samt ställde frågor på ett sådant vis att de inte var vinklade, vilket bör medföra en ökad validitet i studien. För att få en ökad förståelse för problematiken inom redovisningen har författarna varit i kontakt med en sakkunnig revisor på revisionsbyrån KPMG. Genom intervju med denna revisor möjliggjordes en tredje parts åsikter kring relationen mellan företag och bank, revisorns kan ses som en objektiv part i relationen mellan företag och intressent. Intervjun med revisorn underlättade och bidrog till studiens analys. Revisorn bekräftade även den problematik som intervjuerna med de fyra kreditgivarna belyst.

2.6 Generalisering och källkritik

Kvalitativa metoder kan vara resurskrävande och djupa intervjuer kan komma att ta lång tid. Fokus läggs snarare på djup än på bredd, vilket medför att det är viktigt att det görs ett noga urval av respondenter som kan representera en mer allmän uppfattning. Studien tar hänsyn till att generaliseringar baserat på ett litet urval respondenter har begränsningar. Författarna är således införstådda i att studiens respondenter inte kan representera samtliga kreditgivare. Troligt är att ett annat resultat uppvisats om empirin varit baserad på kreditgivare som beviljar lån till mindre bolag.

3.0 Teoretisk referensram

Detta kapitel ska verka som en bakgrund för studiens problemområde och presentera tidigare studier och forskning inom området. Först ges en överblick för kreditmarknaden samt de regelverk som reglerar detta område. Därefter ges läsaren en förklaring till vad en kreditbedömning syftar till samt olika metoder för att hantera risk utifrån ett kreditgivarperspektiv. Vidare diskuteras den problematik som kan uppstå till följd av asymmetrisk information. Teorin berör även redovisningens ändamål samt de kvalitativa egenskaper som reviderad information bör leva upp till. Kapitlet diskuterar goodwill samt de regelverk som hanterar denna tillgång i redovisningen. Slutligen förs en diskussion kring den problematik kopplat till goodwill som kan uppstå vid val av redovisningsprinciper utifrån ett agentperspektiv.

3.1 Kreditmarknaden

Banker är en central funktion för den finansiella strukturen i samhället då de förser och förvaltar marknadens kapital. Banker möjliggör dessutom riskfördelning utifrån marknadsaktörernas preferenser. Genom inlåning från exempelvis privatpersoner, andra banker, företag och kommuner skapar banker kapital för att möjliggöra utlåning. Inlåningen medför att banker i regel har en hög skuldsättningsgrad, vilket vidare innebär en ökad risk. Bankers risk utgörs dels utav kreditrisk, vilket innebär risken att inte återfå utlånat kapital samt dels utav likviditetsrisk, vilket innebär risk för att banken inte besitter tillräckligt med likvida medel. Att bankväsendet har ett starkt förtroende är vidare av vikt för den samhällsekonomiska stabiliteten (Ingves, S. 2012). Banker på kreditmarknaden har nära sammankopplade relationer vilket kan innebära att risker sprider sig banker emellan. Riskspridning kan ge förödande konsekvenser i form av globala kriser. Centralbanker verkar för att skydda den samhällsekonomiska stabiliteten med stödåtgärder för banker. Vetskapen hos banker om att de är ”too big to fail”³ kan skapa situationer av *moral hazard* i form av att banker vidtar onödigt stora risker (Bjuggren, B. 2011). För att säkerställa att banker inte agerar på ett sådant vis att onödiga risker uppstår samt att banker inte utnyttjar hävstångseffekter i alltför stor utsträckning, bevakas de i Sverige främst av Finansinspektionen och Riksbanken. Även Riksdagen reglerar bankväsendet i Lagen om bank- och finansieringsrörelse (Lennander, G. 2011). Enligt lagen om bank och finansieringsrörelse ska en kredit endast beviljas i de fall kredittagaren sannolikt kan efterfölja de upprättade åtaganden i kreditaftalet (Lagen om bank och finansieringsrörelse kap 8 paragraf 1). Denna paragraf fungerar som en utgångspunkt och ledstjärna för en kreditgivare vid en kreditbedömning. Då många banker agerar på en internationell marknad är det av vikt att de regleras globalt genom olika regelverk.

---

³ *Too big to fail* – uttryck myntat av Stewart McKinney som syftar till att beskriva den situation där finansiella institutioner är av betydande storlek och vikt. En eventuell konkurs medför i dessa situationer sådana konsekvenser för samhällsekonomin att staten tvingas agera då de finansiella institutionerna möter ekonomiska svårigheter.

3.2 Basel II och Basel III

Baselreglerna är ett regelverk framtaget av Basel Committee on Banking Supervision som behandlar samtliga kreditinstitut och värdepappersbolag i Sverige samt övriga Europa. Införandet av Basel II år 2007 innebar större fokus på återbetalningsförmåga vid kreditanalyser. Syftet var att belysa kreditinstitut om risker och vikten av att vidhålla en andel eget kapital som representerar vald riskprofil. Basel II kräver att kreditinstitut rapporterar sin kreditpolicy till Finansinspektionen som vidare utför en bedömning över rimlighet i processen (Finansinspektionen 2005).

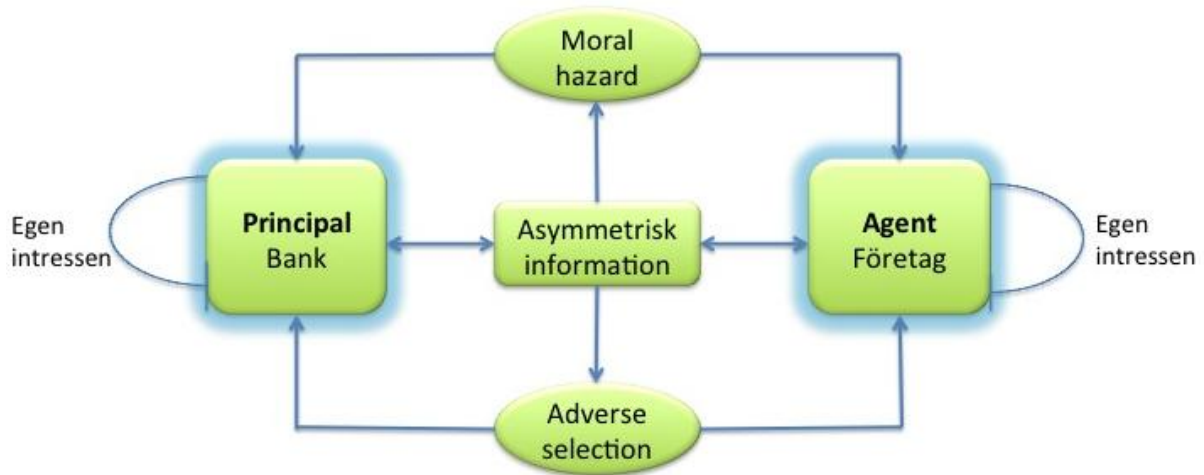
Den senaste finanskrisen år 2008 framkallades delvis genom att kreditgivare tog för alltför stora risker vid långivning. För att förebygga finanskriser av denna karaktär i framtiden har Basel Committee on Banking Supervision tagit fram ett nytt regelverk, Basel III, vilket ska begränsa kreditgivares risktagande och öka transparensen (Finansinspektionen 2005). Basel III förväntades träda i kraft 1 januari 2013, men har blivit framflyttat på grund av förseningar (Lind, J. 2012).

Finansinspektionen inför i samband med Basel III regler för likviditetsteckningsgrad. Syftet med regleringen är att skapa en stabilare finansiell struktur. Målet är att banker under turbulenta tider ska ha tillräckligt med likvida medel för att klara av en dryg månads kassaflöden (Finansinspektionen 2012). Basel III ställer således högre krav på kreditinstitut vad gäller likviditet, kapital och riskhantering. De skärpta kapitalkraven innebär att bland annat att goodwill inte längre får räknas in i kapitalet (Basel III).

I de situationer som kreditinstitut inte uppnår de kapitalkrav som Basel III ställer minskar bankernas möjligheter för aktieutdelning. Kritik från banker i Europa riktas mot att Basel III ställer alltför höga kapitalkrav och att banker utanför Europa således gynnas då de kan ge en mer lukrativ avkastning. Andra konsekvenser med införandet av Basel III befaras vara högre kostnader för banker samt deras kunder (Mauritzon, M. 2010).

3.3 Kreditrisker och asymmetrisk information

Figur 1.0 Asymmetrisk information

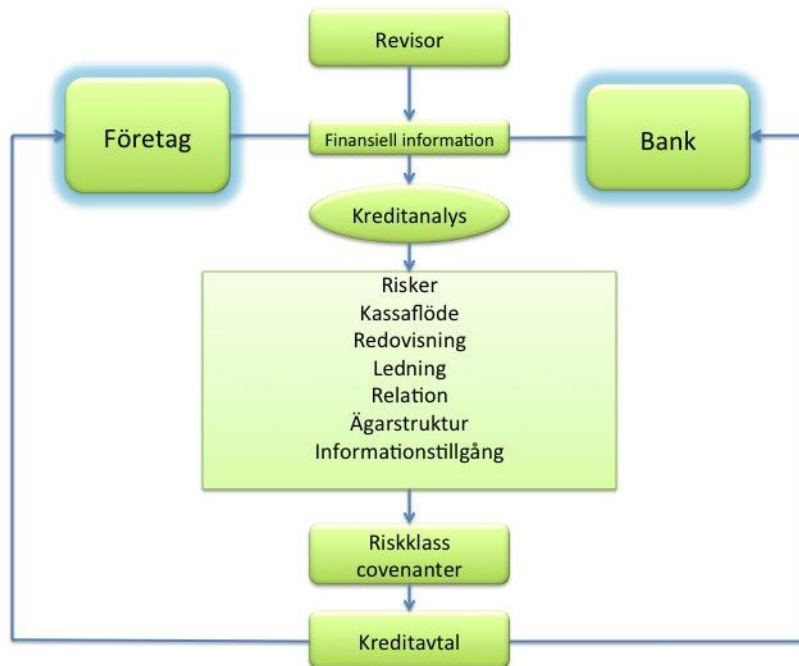
Figur 1.0 illustrerar hur en relation, ur ett principal-agent perspektiv, mellan bank och företag färgas av informationsasymmetri. Till följd av egenintressen skapas asymmetrisk information vilket leder till ineffektiva marknader på grund av snedvridet urval, så kallad moral hazard och adverse selection. Relationen beskrivs närmare nedan

Risken vid en kreditgivning är att kredittagaren inte kan efterfölja de förpliktelser som avtalet avser vad gäller exempelvis räntebetalning och amortering. Relationen mellan kreditgivare och kredittagare färgas av asymmetrisk information, detta medför en ökad risk för långivaren som har ett informationsunderlag. Kredittagaren är medveten om riskerna i den egna affärsverksamheten och besitter till viss del makten över den information som lämnas till motparten. Den asymmetriska informationen kan skapa situationer av snedvridet urval, så kallad *adverse selection* (se Figur 1.0). Detta är exempel på informationsproblematik som uppstår innan transaktioner realiserats vilket leder till att banken får riskbenägna kunder (Mishkin, F. 2012). Bankens önskan är att bevilja kredit till de kunder som har låg risk, dessa kunder förtjänar en låg ränta och kommer inte acceptera en alltför hög sådan. Resultatet blir således att banken beviljar lån till mer riskbenägna kunder då dessa har en högre ränteacceptans. För att komma till bukt med *adverse selection* och attrahera de kunder förknippade med låg risk kan banken antingen sänka räntan eller utveckla system för att identifiera fördelaktiga kunder (Chen 2007). Ytterligare informationsproblematik som kan uppstå genom asymmetrisk information är situationer av så kallad *moral hazard* (se Figur 1.0). Detta uppstår genom att kredittagaren agerar på ett sådant vis att riskerna ökar för banken efter det att krediten är realiserad. För att kredittagaren ska agera i linje med bankens intresse samt för att hantera *moral hazard*-problematiken anges villkor i kreditavtalet. Pantsättning och upprättande av covenant fungerar som en gardering utifrån kreditgivarens sida om att avtalets avsikter efterföljs. Ett annat sätt att hantera *moral hazard* är genom uppbyggnad av långsiktiga affärsrelationer då kredittagaren känner ett ansvar inför relationen. Att skapa en relation med kunden på lång sikt ökar dessutom möjligheten till information för banken, vilket minimerar kreditrisken. En långsiktig relation innebär vidare en kostnadseffektivisering vid en kreditbedömning. Som ett led i att lära känna kunden

analyseras även icke finansiella aspekter i kreditanalysen. Det är av stor vikt att värdera icke-finansiell information då dessa syftar till att beskriva hur framtiden sannolikt kommer utspelas, till skillnad från finansiell information som baseras på historisk information (Boot 2000). En studie (Grunert och Norden, 2005) visar att kombinationen av icke finansiell- och finansiell information vid rating är avsevärt mer effektivt vad gäller att identifiera lönsamma affärer än om en analys endast baserats på finansiell information.

3.4 Riskhantering

Figur 1.1 Kreditprocessen

Figur 1.1 illustrerar hur kreditanalysen syftar till att fastställa kundens återbetalningsförmåga samt belysa de riskmoment kopplade till kreditavtalet. Kreditanalysen baseras på finansiell information och kassaflöden likväl som "mjuk" information. Då en kreditanalys genomförs fastställs kundens riskklass och eventuella covenant för att öka säkerheten vid kreditavtalet. De olika momenten vid processen beskrivs närmare nedan.

Som nämnts tidigare är bedömning och minimering av risk en central del i en banks kreditprocess. För att hantera risk vid en kreditbedömning är information av primär karaktär. Det finns olika aspekter som bör vägas in för att bedöma en kredittagares återbetalningsförmåga (se Figur 1.1). Genom att analysera finansiella rapporter samt nyckeltal möjliggörs jämförelse över tid och mellan kunder. Förutom att analysera historisk information estimeras framtida kassaflöden vilket ger banker en uppfattning om kundens återbetalningsförmåga. Kredit beviljas primärt på kundens prognostiserade kassaflöden. Att basera kreditgivning på finansiella rapporter är relativt kostnadseffektivt. En annan metod vid kreditbedömning är att analysera kundens återbetalningsförmåga baserade på dess tillgångar. Kreditgivningen baseras därmed på säkerheter knutna till tillgångsvärden. Genom att skapa en relation med kunden tillgodogörs banken information som inte är av publik karaktär. Då kreditgivaren lär känna kunden och tar del av "mjuk" information möjliggörs en större

förståelse för kundens marknadssituation och finansiella omgivning (Berger och Udell, 2006).

3.4.1 Beslutsfattande och relationer

Den dominerande synen i nationalekonomisk teori vad gäller val och beslutsfattande har länge varit att människan utifrån rationellt tänkande fattar beslut för att maximera sin egen vinning, så kallad *utility theory*. Kahneman och Tversky (1979) utgår från detta synsätt men menar att rationalitet och beslutsfattande påverkas av subjektiva bedömningar av vinst och förlust. I en beslutssituation vägs olika alternativ mot en subjektiv referenspunkt, denna referenspunkt samt hur risken kalkyleras påverkas i sin tur av tillgången på information. Psykologisk forskning har visat att intuition, känslor och magkänsla påverkar kreditbeslut. En dålig magkänsla, vilket definieras som negativa känslomässiga intuitioner, kan väga tyngre än god finansiell information vid kreditbedömning (Lipshitz och Shulimovitz 2007). En aktuell tvärvetenskaplig studie från psykologiska institutionen vid Göteborgs Universitet i samarbete med Handelshögskolan i Göteborg (Trönberg och Hemlin 2012) undersöker kreditgivares beslut utifrån ett psykologiskt och ekonomiskt perspektiv. Studien visar att individuella kreditgivares beslut påverkas av intuitioner, den metod som används för kreditbedömning och ligger till grund för beslut påverkar risken i bankens kreditportfölj. Författarna finner att de banker som fäster stor vikt vid relationen med kunden har en ökad risk. En förklaring enligt författarna är att i en nära relation kan kundens personliga karaktär komma att hamna i fokus, vilket medför en risk att förbise viktig marknadsinformation (Trönberg och Hemlin 2012). Likande resultat kommer Jiménez och Saurina (2004) fram till i en studie. Resultatet tyder på att nära relationer mellan bank och kund kan innebära en ökad risk. Engagemanget i kundens verksamhet kan komma att leda till en högre riskpreferens hos kreditgivaren.

3.4.2 Riskklassificeringssystem

En annan aspekt av vikt för kreditformen är bankens kreditpolicy, vilken ska spegla bankens syn på risk och kredithantering. Denna kreditpolicy fungerar som ett styrdokument för att effektivisera och precisera beslutsfattande i organisationen. Kreditpolicyen bör implementeras i organisationens samtliga led och utgå från rådande lagar och marknadsomständigheter. Utifrån kreditkulturen utvecklas i många fall interna riskklassificeringssystem i banker, vilka fyller en viktig funktion då det gäller att gradera risk. Då dessa riskklassificeringssystem är utarbetade utifrån respektive banks kreditkultur skiljer klassificeringssystemen åt vad gäller grader och nivåer (Carey & Hrycay 2001). Eftersom bankerna är fria att utforma riskklassificeringssystem krävs att dessa godkänns av Finansinspektionen, detta för att belysa bankers kreditportfölj på ett tillförlitligt sätt. Kreditgivare kan genom riskklass-skolor avgöra huruvida det är befogat att bevilja kredit till en kund samt övervaka verksamhetens riskallokering. Riskklassificeringssystem ska verka för att belysa den risk som bankers kreditportföljer innehåller (Treacy & Carey 2000). Det är väsentligt att kreditklasserna speglar en rättvisande bild av krediternas risk och faktiska förhållanden för att informationen ska ligga till grund för en relevant bedömning av kreditportföljen. Jakobson et al (2006) belyser problematiken kring att Basel II tillåter att banker själva utformar riskklassificeringssystem och kommer i en studie av två svenska banker fram till att samma

företag riskklassificeras på olika nivåer. Författarna menar att differensen i klassificeringarna sannolikt beror på systematiska skillnader i form av riskpreferenser.

3.4.3 Covenanter

Att ett företag inte är kapabelt att i tid betala sina skulder innebär att företaget befinner sig på obestånd, även kallat insolvens. Apergis och Eleftheriou (2012) har i en studie undersökt huruvida information från redovisning kontra information från marknad kan ligga till grund för att avgöra företags risk för obestånd. Författarna hävdar i studien att redovisningens innehåll ger bakåtblickande information som därmed inte anses vara lika relevant vid bedömning av kreditrisk. Vidare menar författarna att marknadsinformation kan vara en mer relevant informationskälla för kreditgivare, givet den effektiva marknadshypotesen⁴ (Apergis & Eleftheriou 2012).

För att komplettera och förstärka säkerheten vid en kreditgivning används i vissa situationer covenant. Dessa inbegriper överenskomna åtagandekrav mellan kreditgivare och kredittagare, syftet är att öka kreditgivarens säkerhet för återbetalning samt skapa kontroll över relationen. Genom införandet av covenant får kreditgivare en starkare uppfattning om hur verksamheten utspelas. Noteras att kredittagaren brutit mot överenskomna covenant har kreditgivaren makten att förhandla om avtalen, kräva skadestånd eller bryta avtalet. Att kräva sanktioner är i många fall problematiskt, en kredituppsägning kan resultera i en ond spiral där kreditgivaren möter fler förluster. Det finns olika typer av covenant, vilka kreditgivare utformar baserade på företagets situation och vad dessa syftar till att undvika. En vanligt förekommande covenant är att kreditgivare kräver att kredittagaren uppnår vissa finansiella nyckeltal i syfte att öka lånets säkerhet. Det förekommer även covenant av mer icke-finansiell karaktär, exempelvis kan ett kreditavtal kräva att kredittagaren upprättar sina finansiella rapporter enligt ett bestämt regelverk. En annan covenant av icke-finansiell karaktär kan vara ett förbud mot att avyttra en specifik tillgång (Zimmerman 2007).

---

⁴ *Marknadshypotesen – Priset på aktier speglar all den information som finns tillgänglig på marknaden. Ny information sprids snabbt och implementeras i prisbildningen.*

3.5 Redovisning

Det finns olika teorier om vad redovisningens huvudsakliga syfte är och för vem detta syfte tjänar. Ett av den externa redovisningens primära mål kan anses vara att verka som underlag för att fatta rationella beslut. Vidare ska den externa redovisningen tjäna som underlag för att prognostisera framtiden och på så vis minimera de risker som framtidens ovisshet är förknippad med (Murphy 2012). Med redovisning som beslutsunderlag är därmed bedömning av historisk information sammankopplad med bedömning av framtiden. För börsnoterade bolag i Europa regleras redovisningen sedan år 2005 av det standard baserade regelverket IFRS. Regelverket är utarbetat av organisationen IASB, en politisk oberoende och icke vinstdrivande organisation (IFRS org 2012). Ett huvudsakligt syfte med ett gemensamt regelverk är att harmonisera redovisningen mellan länder samt att öka jämförbarheten mellan bolag på en alltmer globaliserad kapitalmarknad. Då IFRS som regelverk är principbaserat lämnas utrymme för tolkningar från redovisningsenheten och val av redovisningsform får sedermera konsekvenser för innehållet i redovisningen.

Murphy (2012) diskuterar utifrån en sociologisk ståndpunkt den ”levande lag”, *living law*, som präglar redovisningen. Begreppet ”levande lag” hämtas från filosofisk inriktad rättsvetenskap och syftar till att beskriva de oskrivna regler som formar såväl samhälle som sociala grupper. Författaren beskriver redovisningen både som en institution och profession vilken är starkt präglad av moralisk tradition. IFRS adresserar investerare och kreditgivare som primära intressenter och målgrupper för redovisningen. Författaren menar dock att den ”levande lag” som omger redovisningen historiskt sett varit starkt förknippad med en tradition av *stewardship*⁵ samt att revisionen har en vidare samhälllig funktion. Enligt författaren bör det vidare inte ses som en slump att synen på för vem redovisningen tjänar sitt syfte begränsas till de som förser företag med kapital. Detta i en tid då redovisningsskandaler förts i ljuset och den ”levande lagen” i ett samhälle ständigt utvecklas samt påverkas av allmänna uppfattningar.

3.5.1 Kvalitativa egenskaper

För att styrka att redovisningsinformationen är användbar för intressenter har IASB utformat en föreställningsram för finansiella rapporter. Föreställningsramen ger förtydligande definitioner av begrepp såsom tillgång, skuld, intäkt samt kostnad. Dessutom presenterar föreställningsramen olika kvalitativa egenskaper som redovisningen bör uppnå för att kvalitetssäkra presentationen av den finansiella informationen för användarna.

Föreställningsramen anger relevans, jämförbarhet, tillförlitlighet och begriplighet som de viktigaste kvalitativa egenskaperna. Dessa egenskaper är normativa och beskriver således hur redovisningen bör vara utformad (IASB:s föreställningsram för utformandet av finansiella rapporter).

---

⁵ *Stewardship* – en alternativ förklarings teori till relationen mellan principal och agent. Enligt *stewardship* - teorin utgår inte handlande från att maximera sin egen vinning. Istället förekommer andra motiv till handlande såsom tillfredsställelse genom uppmärksamhet, känsla av att vara behövd samt moral.

3.5.2 Begriplighet

Föreställningsramen anger begriplighet som ett viktigt kriterium för att redovisningsinformationen ska vara av nytta för dess användare. Med begriplighet menas att de intressenter som redovisningen riktar sig till ska förstå substansen. Således krävs att dessa intressenter har rimliga kunskaper inom redovisning och ekonomi för att kunna sätta sig in i informationen (IASB:s föreställningsram för utformandet av finansiella rapporter).

3.5.3 Tillförlitlighet

För att den finansiella informationen ska anses vara användbar för intressenter krävs att den är tillförlitlig. Med tillförlitlighet menas att informationen är säker och korrekt och ska därmed inte innehålla några oriktigheter. För att minska subjektiviteten i redovisningen skall den vara verifierbar, genom att kräva att transaktioner ska gå att styrkas skapas grundförutsättning för redovisningens objektivitet. Det är av stor vikt att informationen i finansiella rapporter inte är vinklad och färgad av redovisarens intressen. Risker är förknippade med presentationen av redovisning och att denna används i syfte att manipulera och möta intressenters intressen snarare än att spegla en neutral bild av verkligheten. Föreställningsramen betonar därför vikten av redovisningens neutralitet för att säkerställa dess tillförlitlighet (IASB:s föreställningsram för utformandet av finansiella rapporter).

3.5.4 Relevans

Då det som nämnts tidigare är ett av redovisningens primära syften att tjäna som beslutsunderlag är det av stor vikt att informationen är relevant. Eftersom de historiska prestationer som presenteras i redovisningsinformationen ligger till grund för beslut om framtiden är det av vikt att dessa är av relevans för beslutsfattaren. Med relevans menas alltså att den finansiella informationen ska vara av sådan karaktär och betydelse att användaren hade fattat ett annat beslut om den uteblivit. Informationen ska således anses vara väsentlig för att vara bruklig för intressenter. Då syftet med den finansiella informationen skiljer sig åt beroende på användarens perspektiv får begreppet relevans olika betydelse för olika intressenter och kontext (IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter).

3.5.5 Jämförbarhet

För att uppnå en effektiv marknad är det av vikt att jämförelser mellan bolag är möjlig av intressenter. Föreställningsramen för utformande av finansiella rapporter anger två olika aspekter på jämförbarhet. För att kunna bilda sig en uppfattning om ett bolags prestationer och finansiella ställning utifrån finansiella rapporter krävs att redovisningen går att jämföra med andra bolag. De principer som används för att beskriva ekonomiska händelser och transaktioner ska inte skilja sig avsevärt mellan företag. Liknande händelser bör alltså vara redovisade på liknande sätt och regelverket ska möjliggöra detta. Dock betonar föreställningsramen att relevansen i redovisningen inte får bli lidande på grund av standardiserade redovisningsval. Anledningen till detta är att en alltför rigid tillämpning av redovisning inte tar hänsyn till olika bolags situationer. Den andra aspekten med avseende på jämförbarhet, som föreställningsramen anger, hänger i stor utsträckning ihop med redovisningen som prognosunderlag. För att kunna göra relevanta prognoser för framtiden

baserad på historiska resultat är det av vikt att redovisningen för ett och samma bolag går att jämföra över tid (IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter).

3.6 Goodwill

Goodwill uppstår vid rörelseförvärv som en restpost, det vill säga skillnaden mellan köpeskillingen på det förvärvade bolaget och dess totala tillgångar. Goodwill-posten återfinns i koncernens balansräkning och ska spegla förväntade synergier som uppstår vid fusion av bolag. Sedan år 2005 regleras goodwill för börsnoterade bolag i Europa av regelverket IFRS 3 Rörelseförvärv.

Ding et al. (2008) belyser i en studie hur synen på goodwill har förändrats sedan slutet på 1800-talet. Författarna väljer i studien att beskriva hur synen har förändrats utifrån fyra olika faser. I den första fasen förekom en stark skepsis mot goodwill och värdet betraktades inte som en tillgång. Den andra fasen kännetecknas av att synen på goodwill förändrats till den grad att värdet anses vara en tillgång att aktivera i balansräkningen. Värdet ansågs dock fortfarande som något osäkert och skrevs av under en kort period. Under den tredje fasen betraktades redovisningen utgå från fortlevnads-principen, vilket medförde att goodwill tilläts existera i balansräkningen en längre period. I dagsläget beskriver författarna att redovisningen av goodwill befinner sig i en fas som präglas av en *fair-value-syn*, goodwill är således en tillgång som inte systematiskt minskar i värde genom avskrivningar. Goodwill betraktas idag i och med redovisning enligt IFRS som en tillgång vars existens och värde är beroende på framtida faktorer.

Det förkommer dock fortfarande diskussion kring betydelsen av immateriella tillgångar och goodwill i redovisningen. Penman (2009) hävdar att då immateriella tillgångar exkluderas från balansräkningen kommer värdet likväl återges i resultaträkningen i form av intäkter. Vidare menar författaren att eventuella brister i balansräkningen korrigeras i resultaträkningen då tillgångarna genererar kassaflöden.

3.6.1 RR 1:00 Koncernredovisning samt RR 17 Nedskrivningar

Innan införandet av IFRS 3 år 2005 tillämpade svenska koncernbolag Redovisningsrådets rekommendationer RR 1:00 Koncernredovisning och RR 17 Nedskrivningar. RR 1:00 är ett svenskt regelverk som behandlar hanteringen av tillgångar och skulder vid en förvärvs analys. Vid förvärvstillfället ska aktivering av tillgångar ske om det sannolikt går att fastställa att de kommer generera framtida ekonomiska fördelar samt att värdet tillförlitligt går att beräkna. Avskrivningstiden för goodwill ska baseras på den uppskattade nyttjandeperioden, vilken inte förväntas vara längre än tjugo år. Redovisningsrådet menar att det är i fåtal fall som goodwill-värdet går att motivera efter tjugo år eftersom fastställandet av nyttjandeperiod för goodwill och immateriella tillgångar är svårbedömd. Osäkerheten kring värdet ökar med tiden och detta motiverade Redovisningsrådet att fastslå en bestämd maximal avskrivningsperiod. Motiven till de löpande avskrivningarna var att dessa skulle återge en bild av förbrukningen av värdet för förvärvet. Vidare menas att även värdet på goodwill och synergier minskar med tiden. Det tidigare regelverket innebär en regelbunden negativ

belastning på rörelseresultatet i form av löpande avskrivningar av goodwill (RR 1:00 & RR 17).

3.6.2 IFRS 3 Rörelseförvärv

Goodwill ska enligt IFRS 3 representera framtida ekonomiska fördelar och synergier som uppstår genom fusionen. Regelverket hävdar att det inte går att förutse hur länge goodwill kommer generera ekonomiska fördelar i framtiden. I samband med införandet av IFRS frångicks problematiken i RR 1:00 med att fastställa en bestämd nyttjandeperiod för goodwill. IFRS som regelverk fastslår att bestämmandet av nyttjandeperiod är såpass svåruppskattad att värdet inte anses tillförlitligt. Eftersom det enligt IFRS 3 inte går att fastslå någon nyttjandeperiod ska inga avskrivningar ske med avseende för goodwill. Istället ska goodwill prövas årligen för att bedöma huruvida det aktuella värdet fortfarande är motiverat. För att bedöma huruvida goodwill-värdet speglar de ekonomiska fördelarna samt synergier som uppstod vid förvärvet ska posten årligen prövas mot IAS 36, Nedskrivningar. Regelverket IFRS 3 kräver att företagen ger utförliga upplysningar om nedskrivningsprövningarna av goodwill. Användarna ska genom upplysningarna få en förståelse till varför köpeskillingen utgör en större andel än de förvärvade bolagets tillgångar (IFRS 3).

Införandet av IFRS 3 år 2005 innebar stora förändringar vad gäller hanteringen av goodwill. Vid ett rörelseförvärv upprättar förvärvaren en förvärvskalkyl enligt förvärvsmetoden i IFRS 3. I förvärvskalkylen ska det förvärvade bolagets tillgångar och skulder identifieras och normalt värderas till verkligt värde. Tanken med IFRS 3 är de resurser som går att identifiera som immateriella tillgångar ska aktiveras. Det är enligt regelverket en skyldighet och inte ett val att särredovisa de immateriella tillgångar som går att identifiera från goodwill. Då dessa immateriella tillgångar är identifierade kvarstår i vissa fall ett övervärde i förhållande till köpeskillingen och detta värde ska aktiveras som goodwill. En av förhoppningarna med införandet av regelverket var att goodwill-värden skulle minska i koncerners balansräkning genom ökad aktivering av immateriella tillgångar. I realiteten har dock inte det redovisade goodwill-värdena minskat, utan snarare har sådana värden ökat (Hamberg et al 2011). Ding et al (2008) menar att synen på goodwill färgats av att redovisningen går från ett stakeholder till ett shareholder perspektiv. Författarna hävdar att de ekonomiska effekter som införande av IFRS med nedskrivningsprövningar istället för avskrivningar gynnar aktieägarna. Förutom ökade nettoresultat, underlättar IFRS för fusioner och förvärv. Att redovisningen i och med införandet av IFRS går mer mot ett anglosaxiskt synsätt har även påverkat synen på goodwill.

Att värdet på goodwill ska skrivas av då det inte längre kan motiveras innebär att stora svängningar i resultatpåverkan kan komma att bli ett faktum. Företag med en hög andel goodwill i förhållande till totala tillgångar löper risk för en svårhanterbar belastning på resultatet vid en nedskrivning. Införandet av IFRS 3 ställer högre krav på dessa företag vad gäller finansiell styrka då en större beredskap är nödvändig för gardering mot en eventuell nedskrivning av goodwill (Marton, J. 2010).

3.6.3 IAS 36 Nedskrivningar

Då IASB år 2004 offentliggjorde IFRS 3 Rörelseförvärv uppdaterades även IAS 36 Nedskrivningar. Eftersom det inte utförs planerliga avskrivningar på goodwill enligt IFRS 3 ska dess värde fastställas genom nedskrivningsprövningar i enlighet med IAS 36. Dessa nedskrivningar ska ske årligen eller närhelst det finns indikationer om att återvinningsvärdet av goodwill är lägre än det redovisade värdet. Genom nedskrivningsprövningar säkerställs att balansräkningen återspeglar ett sådant goodwill-värde som är förenligt med framtida kassaflöden. Goodwill ska återspegla rörelseförvärvets förväntade ekonomiska fördelar som ger uttryck i synergier, personalstyrka och övertvinster. Syftet med nedskrivningsprövning i enlighet med IAS 36 är att det redovisade goodwill-värdet motiveras och bidrar till en mer tillförlitlig bild i balansräkningen. Standarderna beskriver tillvägagångssätt vilka redovisningsenheter ska följa för att balansräkningen ska återge en korrekt bild av verkligheten. Redovisningen förväntas bli mer tillförlitlig genom de upplysningskrav som IAS 36 kräver vid nedskrivningsprövningarna (IAS 36).

IAS 36 ställer höga krav vad gäller upplysningar vid nedskrivningsprövningar, trots detta lämnas utrymme för bedömningar för företag. Standarden lämnar ingen garanti för att företag gör samma bedömningar. Vidare innebär detta en risk att liknande företag återger helt olika företagssituationer genom sin redovisning. I årsredovisningarna återfinns företagets upplysningar om nedskrivningsprövningar och därmed lämnas bedömningen upp till användarna huruvida de anser informationen som trovärdig eller inte (Marton, J. 2010).

Det kan vara problematiskt att urskilja huruvida en immateriell tillgång är kopplad till ett kassaflöde. I vissa fall är tillgången beroende av andra aspekter eller tillgångar för att skapa ekonomiskt värde och i dessa fall ska kassaflödet beräknas utifrån en kassagenererande enhet. En kassagenererande enhet definieras enligt IAS 36 som en grupp av tillgångar som tillsammans genererar inbetalningar. Då goodwill är en tillgångspost som är beroende av andra tillgångar för att generera kassaflöden fördelas posten vid förvärvstillfället på en eller flera kassagenererande enheter. Goodwill separerat från företagets övriga tillgångar har med andra ord svårt att generera kassaflöden, vilket vidare innebär att det är problematiskt att fastställa ett återvinningsvärde för tillgången. Då goodwill i många fall bidrar till flera kassagenererande enheter ska en nedskrivningsprövning göras på samtliga av dessa enheter. Kassagenererande enheter inklusive goodwill ska separat årligen prövas för nedskrivningsbehov. Nedskrivningsprövningen baseras på en jämförelse mellan det redovisade värdet och återvinningsvärdet för den kassagenererande enheten inklusive goodwill. Enligt IAS 36 föreligger nedskrivningsbehov om det redovisade värdet är högre än återvinningsvärdet (IAS 36).

3.7 Agentteori

Agentteorin rör den intressekonflikt som skapas genom en överenskommelse mellan en agent och en principal. Överenskommelsen utgår från att principalen delegerar ett visst ansvar till agenten och att dennes agerande påverkar resultatet genom beslutsbefogenheter. Denna typ av överenskommelser kan ses som kontrakt över uppdrag. Båda parter i uppdragsrelationen, principalen och agenten, ses som rationella och kommer att agera för att maximera sin egen

vinning. Om kontrakt metaforen appliceras för ett företag så består verksamheten av flera olika kontrakt, det bör således inte betraktas som att företaget i sig har ett egenintresse. Givet att agenten agerar för att maximera sina egenintressen kommer dessa inte alltid att vara i linje med principalens. Agenten besitter information som principalen efterfrågar och kommer att utnyttja informationsövertaget för att maximera sina vinster. Informationsasymmetrin förmodar ur agentperspektivet skapar ofta situationer av *moral hazard* och *adverse selection* (Jensen & Meckling 1976). Då IFRS öppnar för bedömningar från företagets sida möjliggörs för att agenten (företaget) kommer att välja den redovisningsprincip som gynnar dennes vinst gentemot principalen (banken). Redovisningen fungerar som ett viktigt beslutsunderlag för att utvärdera ledningens och företagets prestationer. Då ledning ofta får betalt utifrån hur väl företaget presterar, skapas ur ett agentperspektiv incitament för att välja sådana redovisningsprinciper som tjänar agentens intressen. Val och bedömningar från företagets sida vad gäller redovisningsprinciper försvårar läsarens förmåga att skapa en rättvis bild av verksamheten och ledningens prestationer. Flexibiliteten i redovisningen kan således försvåra kreditgivares och aktieinvesterares beslutsutvärdering och leda till informationsasymmetri (Detzen & Zulch 2012). IFRS 3 har kritiserats från många håll för att lämna alltför stora tolkningsutrymmen. Tidigare studier belyser den problematik vad gäller fastställande och värdering av goodwill, i och med att dessa i många lägen färgas av ledningens intressen. Hamberg et al. (2011) undersöker i en studie införandet av IFRS 3 i Sverige. Studien kommer fram till att informationen rörande goodwill har blivit mindre användbar för intressenter alltsedan införandet av regelverket 2005. Anledningen till detta är enligt författarna att redovisningsinformationen i och med det nya regelverket innebär större tolkningsutrymmen från ledningens sida. Nedskrivningarna av goodwill har efter införandet av regelverket blivit betydligt mindre i förhållande till de tidigare avskrivningarna, vilket resulterar i högre resultat. Även Hughes och Hayn (2006) hyser kritik mot användbarheten hos redovisningen enligt IFRS. Författarna hävdar att nedskrivningar av goodwill är svåra att förutse och att intressenter är begränsade när det kommer till att kalkylera de risker som en nedskrivning kan komma att innebära i framtiden. En aspekt till detta är enligt studien den begränsade information som lämnas med avseende på nedskrivningsprövningar i de finansiella rapporterna. Chalmers et al (2011) kommer i en studie fram till motsatt resultat vad gäller värdering av goodwill. Studien visar att i det stora hela ger nedskrivningar en bättre uppskattning om det ekonomiska värdet på goodwill.

3.7.1 Incitament

Li et al. (2011) påvisar reducerade förväntningar hos investerare och finansanalytiker efter tillkännagivande av en nedskrivning avseende goodwill. Att marknaden reagerar negativt förklaras av att goodwill förväntas spegla kommande synergier och kassaflöden och en nedskrivning reviderar framtidsförväntningarna. Vidare kan negativa marknadsreaktioner leda till att ledningen kan komma att utnyttja de bedömningsutrymmen som lämnas i regelverken för att skydda sina egenintressen och således undvika nedskrivningar. Att en nedskrivning av goodwill anses som relevant marknadsinformation kommer Xu et al. (2011) fram till i en studie. I enlighet med studien av Li et al. (2011) fastslår författarna att marknaden reagerar negativt vid tillkännagivande av en nedskrivning för goodwill. Studien

visar dock att negativa reaktioner endast förekommer i de fall företaget anses som lönsamt. När det rör sig om mindre lönsamma företag uteblir de negativa reaktionerna (Xu et al. 2011)

Incitament till att vinkla och försköna redovisningen förekommer inte endast för att tillgodose investerare. En god finansiell struktur och soliditet är av intresse för att tillfredsställa banker då detta tyder på en god förmåga att uthärda förluster. Att redovisa ett övervärde avseende goodwill genom undvikande av nedskrivning leder till en försköнад bild av balansräkningen, samtidigt uteblir de negativa belastningar som en nedskrivning har på resultatet och i förlängning på eget kapital. Beatty et al. (2003) undersöker hur kreditavtalets utformning påverkar belånade företags val av redovisningsprinciper. Studien bygger på tidigare resultat av samma forskargrupp rörande villighet hos låntagare att betala en högre ränta för att teckna kreditavtal som innebär flexibilitet vad gäller redovisningsprincip (Beatty et al. 2002). Studien fastslår att flexibilitet i redovisningen utnyttjas av låntagaren för att vidhålla låga räntor och undvika covenant-brott vid kreditavtal. Vidare fastslår författarna att kreditavtalets utformning påverkar kredittagarens val av redovisningsprincip och att dessa tenderar att välja redovisningsprinciper som innebär inkomstökningar. Kredit- och covenantavtal kan fungera som incitament vid val av redovisningsprincip.

4.0 Empiri

Detta kapitel presenterar material insamlat via intervjuer med representanter från Sveriges fyra storbanker – SEB, Nordea, Handelsbanken samt Swedbank. Det empiriska materialet berör kreditbedömningsprocessen samt hur risker vid en sådan hanteras. Respondenternas tankar och åsikter presenteras var bank för sig. Slutligen presenteras den intervju som genomförts med en revisor från revisionsbyrån KPMG.

4.1 Presentation av respondent A, SEB

Respondent A är anställd av SEB och arbetar sedan flera år tillbaka som chef över Merchant Banken i Göteborg och Malmö. Merchant banken är SEBs division för storföretag. SEB grundades år 1856 och bedriver idag verksamhet i tjugo länder.

4.1.1 Kreditbedömningsprocessen

Det första steget i en kreditbedömningsprocess på SEB är att utföra en kartläggning av kunden för att därefter lära känna denna. Med att lära känna kunden syftar banken på att förstå kunden samt den marknad verksamheten bedrivs på. Viktiga aspekter är således ägarstruktur, affärsverksamhet och intjäningsförmåga. Kundansvarig utför med stöd från andra funktioner i banken en kvantitativ analys där för- och nackdelar vägs in i affären. Det är av stor vikt att identifiera var riskerna i verksamheten ligger. Nästa steg är att skapa en kreditstruktur som fastställer utformning av krediten genom löptid, nyckeltal, eventuella säkerheter och klausuler. När kartläggning av kund genomförts upprättas ett affärsdiskussionsunderlag. I detta diskussionsunderlag fokuseras det på aspekter som prissättning, syfte i affären samt vad bankens vinning av affären. Det finns dock en kreditpolicy som banken måste förhållas till gällande minimikrav på avkastning vid utlåning. Kreditpolicyen ska verka som ett styrdokument över hur banken bör och inte bör agera. Affärsdiskussionsunderlaget skickas till en kreditkommitté, vilka diskuterar huruvida affären ska genomföras eller inte. SEB använder i stor utsträckning ett riskklassificeringssystem vilket är godkänt av Finansinspektionen, detta innebär att myndigheten får insyn i hur banken mäter och fördelar risker. Riskklassificeringssystemet är indelat i ett spann mellan ett till sexton, där ett representerar AAA och sexton bankrutt. Vidare har banken utformat mallar för att effektivt kunna avgöra vilken riskklass ett företag ska tilldelas. Beroende på identifierad riskklass kan banken sedermera avsätta kapital, en låg riskklass innebär att banken kan avsätta mindre kapital vid en affär. Respondent A menar att detta är något som har förändrats i samband med införandet av Baselreglerna samt att Basel III kommer att ställa högre kapitalkrav. I kreditprocessen utarbetar banken ett kredit-PM, vilket redogör för risker som förknippas med affären. I detta PM ska även redogöras för vilken propå som anläggs samt om det förekommer avvikelser från bankens kreditpolicy i och med affären. Detta kredit-PM skickas till en kreditorganisation, vilka vidare rapporterar till VD.

I grund och botten utgår banken från finansiella rapporter vid beslutsunderlag. Respondent A understryker dock att det är mycket information som inte framkommer ur de finansiella rapporterna, det är då väsentligt att ha en god relation med kunden. Genom att skapa en relation med kunden kan banken förstå verksamhet och ledning agerande. Respondent A medger samtidigt att det är en fråga om tillit då starka relationer leder till en ökad tillgång på

information för banken. I de fall banken upplever att det råder en oförståelse kring verksamheten eller att tillgången på efterfrågad information uteblir, anser respondenten att banken har skäl nog att tacka nej till affären.

4.1.2 Riskhantering

För att minimera risken i verksamheten använder SEB i stor utsträckning covenant i kreditavtalen. Respondent A understryker vikten av att fastställa rätt struktur samt nivå för covenant. Covenant bör vara av sådan karaktär att de är meningsfulla men inte begränsande för kredittagaren. SEB föredrar att riskgardera kreditavtalen med finansiella nyckeltal som covenant istället för att använda pantsättning och säkerheter. Genom att använda covenant och finansiella nyckeltal skapas ett större handlingsutrymme för kredittagarens ledning. Samtidigt fungerar restriktionerna som tydliga ramar för kreditavtalet. I de fall kredittagaren överskrider uppsatta covenant-avtal förs diskussion mellan parterna kring potentiella förklaringar till problematiken, detta för att konsolidera en lösning. Det förekommer även att covenant upprättas med avseende på immateriella tillgångar. Respondenten understryker vikten av att skraddarsy covenanterna till den enskilda affären.

Vid granskning av finansiella rapporterna anger respondent A att den största risken ligger i kvalitén på redovisningen. Vidare menar respondent A att skepsis väcks vid tillfällen då det saknas förklaringar för genomförda redovisningsval samt bedömningar. Trovärdigheten hos framtiden försämrar avsevärt om historien inte är högkvalitativ. Ledningens förmåga att hantera förvärv väger tungt vid framtidsprognoser.

4.1.3 Goodwill

Respondent A påtalar att det förekommer en viss problematik kring värdering av goodwill då det lämnas tolkningsutrymme för upprättaren av redovisningen. Vidare menar respondent A att synen på goodwill har förändrats. Respondenten menar att det tidigare förekom en allmän syn om att värdet på goodwill saknade substans. Synen har förändrats och banken är idag bättre på att identifiera och analysera goodwill. Detta medför att goodwill idag uppfattas som något vilket i framtiden kommer generera ekonomiska fördelar. Samtidigt understryker respondent A vikten av att analysera redovisningen från "case" till "case", det är då viktigt att kreditgivaren har en förståelse för vad dessa värden ska representera. Vad gäller nedskrivningsprövningar av goodwill understryker respondent A vikten av att förstå bakomliggande omständigheter för beslut. Upplevs inte dessa beslut motiverade eller framkommer vara felaktiga, riskerar förtroendet för redovisningen att förloras. Dock ska nämnas att banken innehar en informationskälla mer ansenlig informationskälla än vad den publika sidan har tillgång till. Då ett bolag har byggt upp goodwill genom förvärv och undvikit nedskrivningar när verksamheten inte utvecklats som förväntats anger respondenten att skepsis väcks. Får banken inte tillförlitliga svar på frågetecken justeras detta i bankens analyser genom att eliminera tillgångsposten i balansräkningen mot eget kapital.

4.2 Presentation av respondent B, Nordea

Respondent B är bankchef på Corporate Service Unit vilket är storkundsensheten på Nordea. Enheten ansvarar för kreditgivning till större företag med en omsättning mellan hundra miljoner och upp till tio miljarder.

4.2.1 Kreditbedömningsprocess

Vid en kreditbedömning på Nordea utgör finansiella rapporter en central del i analysen. Den främsta källan förutom de finansiella rapporterna och officiella bokslut utgörs av material som kunderna förser banken med. Banken genomför ofta så kallad benchmarking, det vill säga jämför kunden mot andra företag i samma bransch. Utifrån den jämförelsen hålls en dialog med kunden för att förstå val av marknadsstrategi. På detta sätt lär banken även känna kunden och dess verksamhet. Som respondent B uttrycker det *"vi måste vara en bra bankpartner, annars är vi endast någon som belånar pant"*. Respondent B som var aktiv inom bankväsendet under nittiotalet berättar hur krisen år 1992 förändrade synen inom kreditbranschen. Tidigare beviljades kredit på värdering av tillgångar medan det idag istället fokuseras på kassaflöden vid bedömning av återbetalningsförmåga. När banken analyserar framtida kassaflöden använder de sig av kundens material men genomför också egna simuleringar och känslighetsanalyser. Det underlättar om kunden har en historia av starka prestationer då banken ska förlita sig på att kassaflödena i framtiden kommer att verkställas.

Som en del av Basel II riskklassificerar Nordea sina företagskunder, detta görs för att Finansinspektionen ska få en överblick av bankens risker i kreditportföljen. Finansinspektionen analyserar alltså kreditrisken på en aggregerad nivå för att avgöra kvalitén på kreditstocken och hur denna förändras över tid. Nordea använder inte riskklassen primärt för att analysera risker på aggregerad nivå utan istället för att kunna utföra en analys på kundnivå. Nordeas riskklass-system bygger på bankens historia och består av en sex-gradig skala. Vilken riskklass kunden blir tilldelad bestäms till störst del utifrån analys av dess bokslut och delårsrapport. Dock vägs även kvalitetsparametrar in i analysen som subjektiva bedömningar av ledning, ägare och informationskvalité. Ratingtalet fungerar som en riktlinje för på vilken nivå i organisationen kreditbeslut får fattas.

4.2.2 Riskhantering

Nordea använder i stor utsträckning covenanter vid kreditavtal avseende större bolag. Dessa är skraddarsydda för kunden och enligt banken är det viktigt att komma överens om covenanter på en sådan nivå att kunden upplever rörelsefrihet samt kan agera enligt verksamhetens önskemål. Banken fastslår ofta covenanter som berör kassaflöde, lönsamhet och soliditet för att kontrollera återbetalningsförmågan inom flera delar utav verksamheten. Respondent B ser en risk med att covenanter skapar incitament för val av redovisningsmetod. En överenskommen nivå avseende soliditet befärrar respondent B kan leda till incitament för ledning att inte skriva ned värden på goodwill.

4.2.3 Goodwill

Respondent B medger att det kan uppstå viss problematik vid granskningen av finansiella rapporter på grund utav olika redovisningsval. En post som alltid analyseras noggrant och i

vissa fall ifrågasätts är goodwill. Respondent B menar att ett högt goodwill-värde ska innebära en god intjäningsförmåga, då företaget i fråga har betalt för något mer än värderat synligt värde. Vid ett förvärv anser respondent B att balansräkningen bör innehålla relativt stor andel eget kapital. I de fall goodwill utgör en betydligt större andel än det egna kapitalet väcks skepsis. Respondent B uttrycker att *” det är mycket svårare för oss att sätta ett värde på goodwill och då blir vår vilja att låna ut pengar lite lägre ”*. I vissa fall upplever respondent B att tillgångsvärdena inte är rimliga och då justerar banken för goodwill i analyserna. Detta sker genom eliminering av den del av goodwill som banken inte anser motiverbar och utifrån den justerade balansräkningen beräknas modifierade nyckeltal. Banken beskriver vikten av att få tillgång till information samt de riskmoment som utebliven information kan innebära. Tillgången på information är även något som påverkar kundens riskklassificering. När banken upplever en avsaknad på information förs dialog med kunden och revisorn. Som respondent B uttrycker förekommer det informationsasymmetri då företagskunderna har mer information om den egna verksamheten än vad banken har. Företagsledningen är optimistiska och vill framställas i god dager, vilket medför en vikt av att ställa rätt frågor från bankens sida. Vad gäller tilltron för en korrekt värdering av goodwill så är även denna beroende av bankens tillgång på information. Respondent B understryker vikten av att kunden kan motivera värdet på en tillgång. I de fall banken upplever att den redovisade informationen i de finansiella rapporterna är knapphändig ställs krav på att kunden besvarar frågetecken. Goodwill är ett sådant exempel där banken ofta upplever att det finns knapphändig information rörande nedskrivningsprövningar. Men respondent B menar att banken i de flesta fall får tillgång till den information som efterfrågas.

Respondent B förklarar att banken historiskt har en betydligt längre erfarenhet av att värdera materiella tillgångar än immateriella tillgångar. Som respondent B uttrycker det har värdering av materiella tillgångar gjorts i flera hundra år, vilket innebär att det i många fall kan vara svårare att tolka värdet på immateriella tillgångar. Dock menar respondent B att synen på de immateriella tillgångarna och goodwill har förändrats. Idag förekommer en större förståelse för vilka framtida kassaflöden som till exempel ett varumärke kan komma att generera.

Respondent B ser en problematik kring att redovisning enligt IFRS inte är fullt lika sammankopplad med försiktighetsprincipen som tidigare regelverk. Enligt försiktighetsprincipen är det redovisade värdet nästintill garanterat mer värt i realiteten, vilket respondent B menar medförde att långivare kunde känna sig trygga med siffrorna i redovisningen. Enligt respondent B kan värdering till verkligt värde enligt IFRS medföra större fluktuation i redovisningen vilket kan vara problematiskt att klargöra för marknaden. Detta är en av anledningarna till att belåning primärt sker på kassaflöden och inte på pantsättning.

4.3 Presentation av respondent C, Handelsbanken

Respondent C från Handelsbanken är i grunden civilekonom och började arbeta på banken för dryga tjugio år sedan. Idag är respondent C ställföreträdande chef på kreditavdelningen. Handelsbanken är uttalat en lågriskbank som inriktar sig på företag och privatpersoner med bättre ekonomi.

4.3.1 Kreditbedömningsprocess

Första steget i en kreditgivningsprocess på Handelsbanken är att banken skapar en god relation med kunden. Respondent C beskriver att Handelsbanken har en stark kreditpolitik som är väl implementerad i varje medarbetare. Utmärkande för bankens kreditpolitik är att kontoret utgör den centrala delen för kreditgivningen. Handelsbanken använder sig av något som de kallar "kyrktorns-principen" vid kreditgivning. Metaforen syftar till att banken vill göra affärer med kunder som befinner sig inom kontorets geografiska närhet. Lokal kännedom styrker bankens förmåga att fastslå goda kreditbeslut genom att banken känner till kundens marknad och omgivning. En geografisk närhet innebär även större möjlighet till att lära känna ledning och ägare, vilket kan leda till ett större förtroende för verksamheten. Som respondent C uttrycker det "förstår vi inte verksamheten gör vi ingen affär". En fundamental grund för att analysera risker är att banken förstår verksamheten. Om förtroende uppstår för kunden genomförs en kreditbedömning som syftar till att fastställa kundens återbetalningsförmåga samt belysa riskerna med affären. Vid en bedömning av återbetalningsförmågan analyserar banken historiska siffror och gör framåtblickande analyser som ska fastställa framtida kassaflöden. Kundens förmåga att generera framtida kassaflöden är det centrala vid en kreditbedömning. Då framtida kassaflöden kunnat fastställas använder banken i vissa fall säkringar och pant.

Vid kreditbedömning använder Handelsbanken i stor utsträckning finansiella rapporter för att jämföra bolag och beräkna nyckeltal. Dock beskriver respondent C hur problematik kan uppstå då kunder tenderar att redovisa på olika vis. Vad gäller de större bolagen anser respondent C att tillräcklig information oftast återfinns i de finansiella rapporterna. Vid analys och jämförelse bolag emellan använder banken en handfull olika nyckeltal som primärt rör resultat, kassaflöde och balansräkning. De primära nyckeltalen är rörelsemarginal, rörelseresultat, omsättning, räntabilitet, nettotäckningsgrad och soliditet. Syftet med att analysera samma nyckeltal oavsett kund är att organisationens samtliga medarbetare ska kunna hantera och jämföra kunder.

4.3.2 Riskhantering

Handelsbanken utformar covenanter för större bolag, då är det av vikt att anpassa dessa efter kundens verksamhet. Det är även viktigt att fastslå covenanter som tjänar sitt syfte samt ger signaler i ett tidigt skede om något inte står rätt till i verksamheten. Respondent C anger att det viktigaste för banken är att fastställa en covenant som styr kassaflödet. Dock använder banken vanligtvis tre till fyra olika covenanter som berör fler delar av verksamheten. Att sätta en covenant som berör soliditet är vanligt förekommande inom banken. Vid kreditgivning till större företag kan banken i vissa fall teckna separata avtal inför en finansiering, till exempel vid ett förvärv. Sådana covenanter kan vara av icke-finansiell karaktär och beröra förbud mot

ägarbyte utan bankens tillstånd. En covenant kan även reglera avyttringar och investeringar av tillgångar som inte innefattar den dagliga verksamheten. I situation av default försätts kunden i diskussion med banken rörande situationen samt åtgärden. Sådana åtgärder kan vara att kunden behöver se över verksamheten, avyttra eller öka det ägartillsatta kapitalet. Banken har även i situation av default rättighet till att omförhandla eller dra tillbaka krediten.

4.3.3 Goodwill

Respondent C anger goodwill och immateriella tillgångar som något svårvärderat vid en analys. Banken analyserar varifrån goodwill kan hänföras, vilka förvärv som ligger bakom tillgångarna samt hur dessa utvecklas. I analysen tas även hänsyn till storleken på goodwill-värdet i förhållande till eget kapital, då en nedskrivning kan slå hårt mot det egna kapitalet och soliditeten. Således beskriver respondent C att en stor goodwill-post i förhållande till eget kapital orsakar en belastning för kreditanalysen. Respondent C:s ifrågasättande avseende goodwill grundas i en uppfattning om att det inte förekommit tillräckligt med nedskrivningar sedan krisen år 2008-2009. På lång sikt förmodar respondent C att det tidigare regelverket med löpande avskrivningar leder till en mer rättvisande bild av goodwill i redovisningen. Respondent C upplever en risk i att IFRS som regelverk lämnar utrymme för bedömningar i den grad att goodwill-värden riskerar att bli vinklade till verksamhetens fördel i de finansiella rapporterna. Som kreditgivare anser respondent C att det kan vara svårt att endast utifrån finansiella rapporter och noter angående nedskrivningsprövningar få en motivering till ett redovisat goodwill-värde. Det upplevs även i vissa situationer problematiskt för banken att ifrågasätta hur nedskrivningsprövningar genomförts. Uppfattas ett värde som svårtolkat leder detta till en ökad risk som påverkar kreditbedömningen negativt. Starka kundrelationer bidrar till en större förståelse och information kring hur verksamheten ser ut med synergier kopplade till förvärv. I de fall banken upplever att goodwill-värden är övervärderade bidrar detta till en negativ faktor i den totala bedömningen. Dock realiserar inga justeringar av goodwill-värdet vid beräkning av nyckeltal då ett värde anses svårmotiverat. En beräkning görs istället på hur den finansiella strukturen påverkas av en nedskrivning av goodwill. Respondent C uttrycker att det överlag upplevs som svårare att identifiera och bedöma värdet på immateriella tillgångar vid en analys. Detta medför att immateriella tillgångar kräver en mer djupgående analys.

4.4 Presentation av respondent D, Swedbank

Respondent D från Swedbank är kreditchef för västra regionen i Sverige. Swedbank har sina rötter i Sparbanksrörelsen från början av 1800-talet. Swedbank är idag Sveriges största bank till antalet kunder och är etablerad i tretton länder.

4.4.1 Kreditbedömningsprocess

Bankstrukturen på Swedbank är uppbyggd kring två organisationer; en affärsorganisation samt en kredit- och riskorganisation. Kreditbedömningen på banken börjar med att en kundansvarig träffar ett bolag och för en diskussion kring kundens finansieringsbehov. Nästa steg är att banken tillgodogörs information, ser över investeringsplaner samt genomför en marknadsanalys. Ett kredit PM skapas därefter, i vilket banken presenterar förväntningar med affären samt vilka limits, belopp som ansöks. Detta kredit PM skickas sedermera till en

kreditkommitté på banken. Det förekommer olika kreditkommittéer på olika nivåer inom banken. Swedbank använder ett riskklassificerings-system, där riskklasserna sträcks från noll till tjugotre. Avgörande för vilken riskklass en kund blir tilldelad beror på risken förknippat med affären. För mindre bolag är det ofta finansiella aspekter som ligger till grund för bedömning medan det för större bolag ofta vägs in icke-finansiella aspekter. Exempel på sådana icke-finansiella hänsynstaganden vilka påverkar riskklassen kan vara ledningens kompetens, ägarnas förmåga att tillskjuta kapital samt marknadsutsikter. Vidare är det riskklassen och storleken på krediten som avgör på vilken nivå i organisationen som kreditbesluten fattas.

Det primära vid en kreditbedömning är att avgöra huruvida kundens återbetalningsförmåga är tillfredsställande. Banken analyserar även vad som sker om kunden inte är kapabel att betala tillbaka krediten samt vilka säkerheter som kan ställas för att undvika att gå med förlust. Viktig är också tidsaspekten, långa kreditavtal är förknippade med högre risk än kortare kreditavtal. När banken analyserar kassaflöden vägs historiska aspekter in samtidigt som analys av marknaden är av central karaktär. Respondent D förklarar att historien ofta ger en god antydning om framtiden, banken analyserar huruvida kundens budgetar och prognoser infrias. Historiskt material behöver kompletteras genom att beräkna framtida kassaflöden där hänsyn tas till utifall något oförutsägbart drabbar marknaden och företaget. Även nyckeltal fyller en central funktion vid kreditbedömningen och det viktigaste för stora bolag är enligt respondent D nettoskuld, Net Debt/EBITDA⁶ samt soliditet.

Det största problem enligt respondent D som kan uppstå vid en kreditbedömning är att banken inte får tillgång till behövlig information. Det gäller då för banken att ställa rätt frågor, vilket ofta leder till att banken får tillgång till nödvändig information. Genom att banker agerar under sekretess får de tillgång till information som marknaden inte tar del av. Denna sekretess gäller även inom banken och Swedbank har system för vilka som får ta del av information innan den når marknaden.

4.4.2 Riskhantering

Beroende på utformning och säkerställande utav utlåningen använder Swedbank covenant-paket för stora bolag. Vid situationer där flödet upplevs som känsligt och banken kan komma att behöva agera finns behov av covenant. Dessa fastställs utifrån risker och prognoser och ska fungera som en riskgardering för banken att kunden inte underskrider överenskomna åtaganden. I situationer då åtaganden inte infrias och covenant bryts kan banken välja att omförhandla kreditavtalet då riskbilden är förändrad. Ett annat alternativt är att säga upp krediten.

4.4.3 Goodwill

Respondent D anger att val av redovisningsprinciper kan komma att påverka kreditbedömningen. Redovisning där stora tolkningsutrymmen lämnas åt företagen kan vara svåra att analysera. Ett sådant exempel är enligt respondent D goodwill. I dessa fall är det av

---

⁶ Net Debt/EBITDA - finansiellt mått för att beräkna ett företags förmåga att betala tillbaka sina skulder.

vikt att diskussion förs med ledning för att banken ska uppleva informationen som tillräcklig. Samtidigt har respondent D även en uppfattning om att kunderna i vissa fall har problem med att bedöma goodwill-värden. Fokus vid problematiken kring goodwill-värden infinner sig i de situationer då lönsamheten sviker, som respondent D uttrycker det ”om kunden har en post som ska generera stora pengar och inte gör det, då börjar vi granska det”. Banken analyserar vad en eventuell nedskrivning skulle komma att få för konsekvenser, för det egna kapitalet men även för marknadens tilltro. Det är således mer av en riskaspekt för vad en nedskrivning av goodwill skulle komma att få för konsekvenser.

4.5 Presentation av respondent E, KPMG

Respondent E arbetar som auktoriserad revisor på revisionsbyrån KPMG i Göteborg. Respondenten har arbetat inom revisionsbranschen i mer än trettio år och har en daglig kontakt med redovisning enligt IFRS.

Respondent E upplever en fördel med redovisning enligt IFRS då regelverket syftar till att ge en mer rättvisande bild genom värdering till verkligt värde. Vad gäller goodwill innebär regelverket möjlighet till att allokera värdet för tillgångar kopplade till framtida intjäning. Dock anser respondent E att det förekommer viss problematik kring värdering av goodwill enligt IFRS i praktiken, både för revisor och företag. Det är ofta problematiskt för företag att utföra allokeringar då de kräver beräkningar och ökade antaganden. Detta skapar en risk för att företag använder olika principer. Ett annat problematiskt moment är de nedskrivningsprövningar för goodwill som företag ska genomföra enligt IFRS. Detta kräver ytterligare bedömningar och antaganden. Enligt respondenten är det svårt att ifrågasätta dessa bedömningar om framtiden även som revisor, då företag har ett informationsövertag gentemot revisor vad gäller verksamhetens marknadssituation.

Respondenten anger att det ofta uppstår diskussion mellan revisor och företag då redovisningen kräver subjektiva bedömningar. Redovisning av immateriella tillgångar är beroende av framtidsbedömningar avseende lönsamhet, vilket ofta resulterar i problematik för företag att uppskatta. Som revisor är det vidare problematiskt att ifrågasätta ledningens framtidsbedömningar. Dock är det av stor vikt att som revisor kontrollera att företag har genomfört rimliga antaganden. Respondenten uppger att budgetavvikelser och utfall av kassaflöden kan fungera som ett signalement för hur rimliga ledningens antaganden är. I de fall ledningen har en historia av överoptimistiska antaganden är det revisorns roll att ifrågasätta. Respondent E anger att det är av stor vikt att det förekommer relevant tilläggsinformation i redovisningen för att analytiker och intressenter ska kunna fatta korrekta beslut.

Respondenten anger att det ofta förekommer motstånd från företagsledning att göra nedskrivningar av goodwill, då det i många fall uppfattas som misslyckade förvärv. Dock förekommer påtryckningar från marknaden på företag att göra nedskrivningar, då företag vill undvika att utstå kritik för att ha skrivit ned för sent.

5.0 Analys

Detta kapitel ska verka som en diskussion kring det empiriska materialets koppling till teorin. Analysen fokuserar på hur bedömningsutrymmen i redovisningen avseende goodwill påverkar riskuppfattningen vid en kreditbedömning. Vidare diskuteras verktyg för att hantera risker vid en kreditprocess.

Kreditprocessen genomförs på liknande vis vid de fyra storbankerna. Samtliga respondenter anser att informationsasymmetri är ett av de största riskmomenten vid en kreditprocess. Brist på information och framförallt tillförlitlig information kan leda till uteblivna affärer, en respondent uttrycker det som att *"får vi inte tillgång till efterfrågad information blir det inga pengar"*. Ökade krav och samhällelig övervakning på banker vad gäller riskhantering samt säkerheter bör vidare innebära en större efterfrågan vad gäller tillförlitlig finansiell information från banker. Att tillskansa information för en kreditbedömning kan dock vara kostsamt. En avvägning måste därmed göras för hur mycket information bankerna behöver för att kunna fastslå ett relevant beslut. Mer information behöver inte nödvändigtvis leda till bättre beslut.

För att hantera de riskmoment som bankens informationsunderlag gentemot kunden innebär, betonar samtliga kreditgivare vikten av att väga in flera aspekter vid en kreditbedömning. Dock anger samtliga respondenter att analys av kassaflöden är det centrala vid en kreditbedömning, då kassaflödet ska förutspå kredittagarens återbetalningsförmåga. Ur det empiriska materialet framgår att det innan finanskrisen på nittiotalet beviljades kredit på säkerheter och pant istället för kassaflöden. De förödande effekter som krisen medförde skapade ett större fokus på kassaflöden och framåtblickande vid en kreditanalys. Ett rimligt antagande är att kreditgivare efter finanskrisen på nittiotalet fått en annan syn på risk. Även finanskriserna på tjugohundratalet samt införandet av Baselreglerna har medfört en förändring vad gäller synen på kreditrisk och hantering av detta. Fokus vid kreditgivning har således flyttats från säkerheter till mer framåtriktade bedömningar. Det kan även tolkas som att ett skifte vad gäller synen på goodwill har skett, vilket även kan kopplas till hur IFRS behandlar värdet i redovisningen. Tidigare har värdet betraktats som något vagt medan värdet idag anses vara förknippat med framtida ekonomiska fördelar i form av synergier. En allmän uppfattning hos respondenterna är att respektive bank vid analyser fäster större vikt till tillgången. Detta kan liknas med de resultat som Ding et al. (2008) belyser, att synen på goodwill har förändrats i takt med att redovisning enligt IFRS går mot marknadsvärdering. Goodwill betraktas idag som en tillgång kopplat till framtida ekonomiska fördelar. Ett antagande är att den allmänna ekonomiska synen i samhället påverkar redovisningen samt att redovisningen speglar rådande intressentperspektiv. Troligt är att rådande redovisningsregler och normer inte enbart påverkar intressenters hantering av redovisningen utan även synen på substansen i denna. Införandet av IFRS har påverkat kreditgivarnas syn vad gäller redovisningen och företagsanalys. En av respondenterna anger att den volatilitet som redovisning till verkligt värde innebär, medför en större osäkerhet än vad redovisning enligt försiktighetsprincipen är förknippat med.

Goodwill är en aspekt som vid en kreditanalys inte är av avgörande karaktär. Primärt fokus ägnas åt kassaflöden, hur en immateriell tillgång identifieras påverkar inte kassaflödet. Dock anger samtliga respondenter att goodwill ofta kräver djupare analyser än andra poster i balansräkningen på grund av det faktum att IFRS 3 lämnar större tolkningsutrymmen för företag och revisor. Samtliga respondenter är medvetna om att det finns incitament från företagets sida att vinkla redovisningen. Vidare anses det komplicerat att analysera goodwill-värden, speciellt då nedskrivningar i många fall uteblivit i samband med de senaste lågkonjunkturerna. Även revisorn bekräftar problematiken kring värdering av goodwill, då företagets antaganden om framtiden i många fall är svåra att ifrågasätta. Respondenterna anser sig samtidigt påverkade av den negativa debatten kring goodwill. En av kreditgivarna uttrycker att ”*det stod mycket i tidningen vid krisen år 2008-2009 om att bankkollegor hade stora goodwill-poster i Baltikum utan att skriva ned värden trots att marknaden krävde så. Det känns nästan som att man kan sätta det värde på goodwill som behövs, trots att det är fråga om väletablerade revisionsbyråer som ansvarar för revideringen*”. Ett rimligt antagande är att allmän debatt bör få en inverkan på respondenternas preferenser och associationer kring risk. Enligt Kahneman & Tversky (1979) påverkas beslut av subjektiva bedömningar, således antas förändrade preferenser hos kreditgivare komma att få inverkan på deras beslutsfattande. Förändrade preferenser och negativa erfarenheter genom bland annat kritik från media avseende redovisning av goodwill bör påverka kreditgivarnas intuitioner samt känslor. Trönberg och Hemlin (2012) finner dessa psykologiska perceptioner vara av vikt vid kreditbedömningen. I likhet med Murphy (2012) är det inte överraskande att redovisningsskandaler liknande de som omgett goodwill-redovisning påverkar samhällets uppfattningar kring trovärdigheten i redovisningen. En negativ debatt kan komma att innebära minskad tilltro för reviderad information, vilket kan kräva ökade resurser och kostnader i form av djupare kreditanalyser. Då Trönberg och Hemlin (2012) finner att kreditbeslut i stor utsträckning präglas av intuition och känslor bör allmän debatt även ha inverkan på den professionella uppfattningen, således även gällande riskuppfattning. Det är av vikt att regelverk och normer uppfattas som förtroendegivande och tillämpbara, i annat fall tenderar regelverket att förlora legitimitet.

I de fall respondenterna upplever goodwill-värden som svårtolkade grundas problematiken i många fall på bristfällig information i redovisningen. Samtliga kreditgivare uppger att de i sådana situationer vänder sig till företagen för mer information och diskussion. Att banker i första hand väljer att ta kontakt med företagsledningen kan tänkas bero på den kultur och tradition av att skapa långa och starka relationer. Genom att skapa en relation med kunden anger respondenterna att de får tillgång till mer information, vilket bidrar till en effektivare kreditgivningsprocess. Samtidigt uppger kreditgivarna vikten av att förstå kundens verksamhet för att finna förtroende och trygghet i affären. Intressant är dock att studiens respondenter anger en uppfattning om att även företagen upplever problematik vid värdering av goodwill. Detta bekräftas också av revisorn som uppger att redovisning av goodwill ofta är något svårhanterligt för företagsledning. Trots detta anger samtliga kreditgivare att de i första hand föredrar att klargöra tolkningssvårigheter i redovisningen med företaget, istället för med revisorn som ska verka som en neutral part och dessutom sakkunnig inom området. Att kreditgivarna väljer att förstå tillämpade redovisningsval utifrån företagets motiveringar kan

leda till en ökad risk då relationen färgas av informationsasymmetri. Revisorns revidering ska verka för att säkerställa kvalitén på redovisningen samt för att de kvalitativa egenskaperna efterföljs. Samtliga respondenter uppger dock i studien en viss skepsis till vad goodwill-värden speglar i realiteten. Kreditgivarna anger att de vill ha en relation med företaget och förstå hur de resonerar för att uppleva trygghet vid kreditbeslut. Således kan det tolkas som att reviderad finansiell information inte tillgodoser detta behov hos de tillfrågade.

En genomgående tanke hos samtliga respondenter, både kreditgivare och revisor, under studiens gång har varit att syftet med IFRS 3 och nedskrivningsprövningar ska ge en mer rättvisande bild än tidigare regelverk. I praktiken upplevs det dock som svårt att analysera och granska de redovisade värdena. Hur kreditgivare hanterar denna problematik och osäkerhet skiljer något mellan respondenterna. En av respondenterna anger att ett viktigt nyckeltal är att väga goodwill i förhållande till eget kapital samt beräkna vilka konsekvenser en eventuell nedskrivning kan komma att få. En annan respondent uttrycker att då ett goodwill-värde inte anses helt trovärdigt beräknas nyckeltal på ett justerat goodwill-värde. *”Vi har ingen vetenskaplig modell för det, men ibland anses värden inte rimliga och då tar vi i vissa fall bort eller halverar goodwill”*. Det sker därmed en justering av den andel goodwill som inte kan motiveras. Trots att redovisningen ska återge relevant information för beslutsfattande, och därmed uppnå den kvalitativa egenskapen relevans, anses redovisningen i vissa situationer inte helt tillförlitlig. Att revisorn har reviderat och skrivit under de finansiella rapporterna är något som samtliga respondenter värderar högt samt ser som en kvalitetsförsäkring. Att kreditgivarna i studien påstår att de vissa situationer ifrågasätter substansen i finansiella rapporter är en intressant aspekt då en sakkunnig person står bakom revideringen. Revisorns granskning bör fungera som en tillräcklig garanti för att redovisningen uppnår de kvalitativa egenskaperna. En förklaring utifrån Lipshitz och Shulimovitz (2007) studie kan vara att intuitioner och känslor av att något inte stämmer, påverkar kreditgivarna till att ifrågasätta den reviderade informationen. Att kreditgivarna blandar in känslor i beslutsfattande behöver inte betraktas som irrationellt och förknippat med risk. Psykologisk forskning visar att känslor och intuition kan effektivisera beslutsfattande då emotionella reaktioner innehåller värdefull information (Lipshitz och Shulimovitz 2007). Det kan även tänkas att kreditgivarnas långa erfarenhet påverkar intuitionen positivt.

Två av respondenterna anger att de, istället för att justera ett goodwill-värde som inte känns tillförlitligt, klassificerar företagskunden med en högre risk. Den risk som är förknippad med goodwill, framförallt stora goodwill-värden, som inte anses tillförlitliga bidrar negativt till den totala kreditbedömningen. Den riskklassificering som en kund tilldelas påverkas inte enbart av den risk som är förknippad med goodwill, dock uppger respondenterna att redovisning som inte anses tillförlitlig skapar osäkerhet vilket i sin tur leder till en ökad risk. Att hanteringen av goodwill skiljer mellan banker kan återkopplas till att det förekommer begränsningar i redovisningen vad gäller användbarheten. Detta är i likhet med studien av Hughes och Hayn (2006) som menar att det är svårt att kalkylera de risker som en nedskrivning av goodwill kan komma att få i framtiden. Trots att en nedskrivning av goodwill inte påverkar kassaflödet, anser respondenterna det ha ett signalvärde.

I linje med Boot (2000) är icke-finansiell information av vikt vid en kreditbedömning. Den finansiella informationen speglar historiska prestationer och då kreditbedömningen ska belysa återbetalningsförmågan i framtiden kompletteras bedömningen med icke-finansiell information. En typ av icke-finansiell information som värdesätts vid bedömning av framtiden är ledningens kompetens. Ledningens förmåga att vidhålla upprättade budgetar och prognoser värderas högt av kreditgivarna samt ökar förtroendet till framtida prestationer. Detta gäller även goodwill, övervärderade tillgångar som inte genererar de kassaflöden som prognostiserats minskar förtroendet för ledningen. När goodwill-värden upplevs vara omotiverade anses redovisningen vara förknippad med en ökad risk. Dessutom kan det tolkas som att goodwill har betydelse i form av signalvärden. Kreditanalytikerna medger att en nedskrivning och uteblivna synergier kan betraktas som ett mindre lyckat förvärv samt som en signal om minskade framtida kassaflöden. En av respondenterna resonerar enligt följande *"Nedskrivning ett mycket jobbigare ord än avskrivning rent psykologiskt. Så det är klart att man reagerar på nedskrivningar"*. Även uteblivna nedskrivningar verkar vara något som i vissa fall ifrågasätts vid analyser. I situationer då kassaflödena inte uppnår förväntad nivå ifrågasätts redovisningen om goodwill inte skrivs ned. En av studiens respondenter uttrycker att *"goodwill ska spegla värdet av framtida kassaflöden, är det inte så tycker jag att det är en felaktig redovisning"*. Hanteringen av goodwill kan således påverka kreditgivarnas förtroende för ledningen. Då samtliga respondenter understrukt vikten av detta förtroende vid en kreditgivning anses det som en intressant iakttagelse.

I kreditanalysen utgör historia en viktig aspekt och framförallt ledningens erfarenhet av förvärv. Kreditgivare finner en trygghet vid kreditgivning då kunden har en historia av lyckade förvärv. Dock bör tilläggas att i de fall en nedskrivning är förväntad anses det nödvändigtvis inte som något negativt, enligt studiens respondenter. En allmän uppfattning hos studiens respondenter är att en motiverad nedskrivning upplevs vara positiv i den bemärkelsen att ledningen agerat realistiskt. Det empiriska resultatet är således i linje med tidigare studier av Li et al. (2011) samt Xu et al. (2011) vilka finner liknande resultat. Det empiriska materialet är även i linje med tidigare forskning (Xu et al. 2011) vad gäller att en nedskrivning av goodwill anses som relevant information vid en företagsanalys, då en nedskrivning ska spegla minskade framtida kassaflöden. Studiens respondenter delar även uppfattningen om att de negativa reaktioner samt reducerade förväntningar som en nedskrivning medför bidrar till incitament för att undvika nedskrivningar. Två av studiens respondenter uttrycker tankar liknande de resultat som Beatty et al. (2003) finner i en studie. Det råder en risk för att covenant i form av soliditetskrav kan frambringa incitament för att inte skriva ned goodwill. Covenant syftar till att ge kreditgivaren en ökad kontroll över relationen samt huruvida kreditavtalet efterföljs. Det är av stor vikt att covenant utformas på sådant vis att de upplevs som uppnåbara då redovisningen lämnar utrymme för bedömningar. Två av studiens tillfrågade respondenter antyder att en svåruppnåbar covenant kan leda till att kredittagaren avsiktligt vinklar redovisningen, för att undvika att kreditavtalet inte bryts.

Ur empirin framgår vikten av en god relation mellan kreditgivare och kund vid en kreditbedömning, samtliga respondenter betonar relevansen av att förstå ledningens agerande.

Enligt tidigare studier av Jiménez och Saurina (2004) samt Trönnberg och Hemlin (2012) råder dock en ökad risk för banken vid en nära relation med kunden. Risken grundas i att fokus på karaktär och personliga ledarskapsförmågor övervärderas vid kreditanalysen. Ur det empiriska materialet framkommer att ledningens historia hos företagskunden är en viktig aspekt vid kreditbedömning. En historia av lyckade förvärv bidrar till en trygghet om framtiden och verkar således som en positiv aspekt vid bedömningen. Som en av respondenterna resonerar kring relationer *”det är viktigt att vi förstår kundens verksamhet, då har vi en kortare process att bedöma om affären är rimlig”*. I likhet med Trönnberg och Hemlin (2012) antas att fokus på relationen och personlig karaktär kan medföra en ökad risk genom att relevant marknadsinformation förbises. Det kan tänkas att då kreditanalytiker bedömer goodwill har ledningens kvalité och styrka en inverkan på uppfattningen av värdet. En stark ledning bör således innebära en lägre risk om historiken avseende hanteringen av goodwill kan anses tillfredställande.

Även om kreditgivning inte primärt baseras på säkerheter anger samtliga respondenter att tillgångar som kan omsättas till likvida medel är att föredra. Goodwill bör anses som en tillgång som är mycket svår att avyttra samt omsätta till likvida medel. Studiens kreditgivare föredrar identifierade immateriella- samt materiella tillgångar framför goodwill. De företag som väljer att inte identifiera immateriella tillgångar utan istället hänföra värdena till goodwill kan anses vara förknippade med en högre risk. Kreditgivarna är av uppfattningen att en stor andel identifierade immateriella tillgångar är förknippad med en mer försiktig redovisning, då löpande avskrivningar sker på värdet. Värden hänfödda till goodwill skrivs inte av och det förekommer således en större risk för övervärdering. En försiktig redovisning torde vara att föredra vid en kreditbedömning.

Det empiriska materialet kan tolkas på ett sådant sätt att trovärdigheten för redovisningen påverkas av vilken revisionsbyrå som utfört revideringen. Tre av de fyra respondenterna uppger att finansiella rapporter granskade av stora revisionsbyråer har en högre tillförlitlighet än om det är en mindre revisionsbyrå som ligger bakom granskningen. Respondenterna antas syfta till pwc, KPMG, Deloitte och Ernst&Young då de nämner stora revisionsbyråer. En anledning till högre tillförlitlighet hos stora revisionsbyråer bör vara de resurser som de stora revisionsbyråerna kan tillsätta vid behov. Att varumärket bakom revideringen har inverkan på tillförlitligheten kan i vissa fall vara problematiskt, då ett starkt varumärke inte alltid är en garanti för kvalité.

6.0 Slutsats

I detta stycke besvaras studiens problemformulering: Hur påverkar bedömningsutrymmen i redovisningen, med fokus på goodwill, riskuppfattningen vid en kreditanalys?

Problemformuleringen besvaras utifrån tidigare analys och slutsatsen avslutas med förslag till vidare forskning.

Vi lever i en värld där immateriella värden får en allt större betydelse för verksamhetsutvecklingen. Det förekommer ett större förtroende till de konkurrensfördelar förknippade med immateriella värden. Utifrån studien kan det tolkas på ett sådant vis att rådande redovisningsregler och normer inte enbart påverkat kreditgivarnas hantering av redovisningen utan även synen på substansen.

Vid en kreditanalys är tillförlitlig information av central karaktär, då kreditgivning baseras på kassaflöden och således på bedömningar om framtiden. Informationsbrist vid en kreditanalys medför en ökad risk. De bedömningsutrymmen som lämnas i samband med redovisning enligt IFRS 3 medför att goodwill ofta kräver en djupare analys än andra tillgångsvärden. Företagslednings uppskattningar om framtiden som ligger till grund för värdering av goodwill är svåra att ifrågasätta. Det underlag banken har gentemot företagskunden avseende information leder till en ökad risk förknippat med goodwill. Goodwill är av sådan karaktär vid en kreditbedömning att tillgången inte enskilt påverkar riskklassen och kreditbeslutet. Dock är det mot en bakgrund av informationsasymmetri alltid en ökad risk för banken då redovisningen lämnar utrymme för bedömningar. Goodwill har ett signalvärde vid en kreditanalys, vilket påverkar riskuppfattningen. En nedskrivning av goodwill indikerar på minskade framtida kassaflöden. Det kan även tolkas att hur företag väljer att identifiera övervärden vid ett förvärv påverkar riskuppfattningen. Identifierade immateriella tillgångar är förknippade med lägre risk då dessa skrivs av löpande.

Relationen mellan bank och företagskund är en viktig aspekt för att bland annat minimera informationsasymmetri och risker vid en kreditprocess. Kvalitén hos ledningen är således av stor vikt vid en kreditbedömning och har inverkan för tilltron i de finansiella rapporterna. Ledningens historia vad gäller att hantera förvärv samt förmåga att införliva prognostiserade kassaflöden väger tungt vad gäller tilltro för framtiden och reducerar risk. De bedömningar som företagsledning utför med avseende för goodwill och framtida kassaflöden påverkar kreditgivares uppfattning om kvalitén hos ledningen. Övervärderad goodwill och uteblivna nedskrivningar medför ett minskat förtroende för ledning och innebär således en ökad risk i kreditanalysen. Bedömningar avseende goodwill påverkar således bankens uppfattning om ledning, vilket i förlängningen även påverkar relationen som är en viktig riskaspekt.

Det kan även tolkas som att känslor och intuitioner spelar en viktig roll vid kreditbedömning likväl som bedömning av redovisning. För studiens tillfrågade respondenter har redovisningsskandaler haft en inverkan på associationer kring den risk som bedömningsutrymmen i redovisningen medför.

Alltför stora bedömningsutrymmen i redovisningen ökar riskuppfattningen vid en kreditanalys. Utifrån en principal-agent relation kan företagets subjektiva bedömningar leda

till ökad informationsasymmetri. Detta kräver en djupare analys av banken och medför ökade kostnader.

6.1 Förslag till vidare forskning

Under studiens gång har intresse väckts för att utföra vidare forskning avseende beslutsfattande i kreditprocesser utifrån ett psykologiskt- och ekonomiskt perspektiv. Genom en tvärvetenskaplig studie kan större förståelse skapas för hur intuitioner påverkar beslutsfattande, detta i syfte för att effektivisera beslutsprocesser. Det skulle även vara av intresse att djupare studera hur redovisningsskandaler samt debatt i media påverkar kreditgivares intuitioner och associationer kopplade till risk. En sådan studie är även av intresse för revisorer, då intressenters associationer till revidering bör vara nära sammankopplat med associationer till revisionsyrket.

Under studiens gång har det även väckts intresse för att genomföra en liknande studie med avseende på den amerikanska kreditmarknaden och regelverket U.S. GAAP. Då U.S. GAAP är ett mer regelbaserat regelverk än IFRS finner författarna det intressant att studera om det föreligger liknande problematik under det amerikanska regelverket. Den amerikanska kreditmarknaden skiljer sig från den europeiska och hela världen har fått bevittna konsekvenser av tvivelaktiga kreditbeslut av amerikanska kreditinstitut.

7.0 Referenser

Ahrne, G. & Svensson, P. *Handbok i kvalitativa metoder*, 2011

Andersson, P. (2001), Användning av redovisningsinformation i kreditbedömning: en empirisk undersökning, Balans nr 8-9 (Elektronisk) Tillgänglig:
<http://www.farkomplett.se.ezproxy.ub.gu.se/?docId=TN00006D5E> (2012-11-25)

Apergis, N. Eleftheriou, S. (2012), *Credit risk: The role of market and accounting information – Evidence from U.S. firms and FAVAR model*, *Procedia Economics and Finance* 2, 53-62

Beatty, A. Ramesh, K. Weber, J. (2002) *The importance of accounting changes in debt contracts: the cost of flexibility in covenant calculations*, *Journal of Accounting and Economics*, 33, pp. 205–227

Beatty, A. Weber, J. (2003) *The effects of debt contracting on voluntary accounting methods changes*, *The Accounting Review*, 78, pp. 119–142

Bederoff, J. Carlblom, T. Herin, P. Lindsten, P. Petersson, U. Zaudy, D. (2008), Så slår krisen mot svenska företag, *Veckans affärer* (Elektronisk) Tillgänglig:
Mediearkivet 2013-01-03

Berger, A. Udell, G. (2006), *A more complete Conceptual Framework for SME Finance*, *Journal of Banking & Finance*, Vol. 30 No. 11

Bjuggren, B. (2011), Basel III – Ett effektivt svar på finanskrisen?, *Juridisk Publikation* nr 02/2011 (Elektronisk) Tillgänglig:
<http://www.juridiskpublikation.se/2b/?id=261&PHPSESSID=25730d4835f2dfd8dedab162e448f682> (2012-11-27)

Boot, A. (2000), *Relationship banking: What do we know?*, *Journal of Financial Intermediation*

Carey, M. Hrycay, M. (2001), *Parameterizing credit risk models with rating data*, *Journal of Banking and Finance*, volume 25, issue 1

Chalmers, K. Godfrey, J. Webster, J. (2011), *Does a goodwill impairment regime better reflect the underlying economic attributes of goodwill?*, *Accounting & Finance*, volume 51, Issue 3, p 634-660

Chen, X. (2007), *Banking deregulation and credit risk: Evidence from the EU*, *Journal of financial stability* volume 2, issue 4

Detzen, D. Zulch, H. (2012), *Executive compensation and goodwill recognition under IFRS: evidence from European mergers*, Journal of Accounting, Auditing and Taxation, Volume 21, Issue 2, Pages 106–126

Ding, Y. Richard, J. Stolowy, H. (2008), *Towards an understanding of the phases of goodwill accounting in four Western capitalist countries: From stakeholder model to shareholder model*, Accounting, Organizations and Society, Volume 33, Issue 7-8, p718-755

Finansinspektionen (2012) (Elektronisk) Tillgänglig:
http://www.fi.se/upload/30_Regler/10_FFFS/2012/besluts_pm_fffs1206.pdf (2012-12-21)

Finansinspektionen (2005) (Elektronisk) Tillgänglig:
http://www.fi.se/upload/20_Publicerat/30_Sagt_och_utrett/10_Rapporter/2005/Rapport2005_8.pdf (2012-12-21)

Gauffin, B. & Larsson, L. (2010), Ny studie visar: Låga nedskrivningar av goodwill i svenska noterade bolag i finanskrisens spår, Grant Thornton (Elektroniskt) Tillgänglig:
<http://www.granthornton.se/Press/Pressmeddelanden/2010/Ny-studie-visar-Laga-nedskrivningar-av-goodwill-i-svenska-noterade-bolag-i-finanskrisens-spar/> (2012-12-23)

Gauffin, B. & Thörnsten, A. (2010), Goodwillnedskrivningar 2009, en svårbedömd historia, Balans nr 8-9 (Elektronisk) Tillgänglig:
<http://www.farkomplett.se.ezproxy.ub.gu.se/?docId=TN00004BEB> (2012-11-25)

Gauffin, B. & Thörnsten, A. (2010), Nedskrivning av goodwill, Balans nr 1 (Elektronisk) Tillgänglig:
<http://www.farkomplett.se.ezproxy.ub.gu.se/?docId=TN0000604E> (2012-11-20)

Grunert, J. Norden, L. Weber, M. (2005) *The role of non-financial factors in internal credit ratings*, Journal of banking and finance, volume 29, issue 2

Hamberg, M. Paananen, M. Novak, J. (2011), *The Adoption of IFRS 3: The Effects of Managerial Discretion and Stock Market Reactions*, European Accounting Review Vol. 20, No. 2, 263–288

Hayn, C. Hughes, P. (2006) *Leading Indicators of Goodwill Impairment*, Journal of Accountig, Auditing and Finance, Volume 21, Issue 3, 223-265

Hirschey M. Richardson, V.J. (2002), *Information content of accounting goodwill numbers*, Journal of Accounting and Public Policy 21, 173–191

IFRS standarder samt IASB's föreställningsram för utformning av finansiella rapporter (2012) (Elektronisk) Tillgänglig:
<http://www.farkomplett.se> (2012-12-10)

IFRS (2012) (Elektronisk) Tillgänglig:

<http://www.ifrs.org/The-organisation/Pages/IFRS-Foundation-and-the-IASB.aspx> (2012-12-08)

Ingves, S. (2012) Anförande 2012-06-13, Nationalekonomiska föreningen (Elektronisk) Tillgänglig:

http://www.riksbank.se/Documents/Tal/Ingves/2012/tal_ingves_120613_sve.pdf (2012-11-20)

Isskander, G. (2010), Goodwill nästa års börsrysare, Avanza (Elektronisk) Tillgänglig:

https://www.avanza.se/aza/press/press_article.jsp?article=177204 (2012-12-20)

Jacobsson, T. Lindé, J. Roszbach, K. (2006), *Internal rating systems, implied credit risk and the consistency of bank's risk classification policies*, Journal of banking and finance, volume 30, issue 7

Jensen, M C. Meckling, W H. (1976), *Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure*, Journal of Financial economics, Volume 3

Jiménez, G. Saurina, J. (2004), *Collateral, Type of Lender and Relationship Banking as Determinants of Credit Risk*, Journal of Banking & Finance, Vol. 28 No. 9, pp. 2191-212.

Johansson, S. E. (2008), Skyddsnät för nedskrivning av goodwill, Balans nr 4 (Elektronisk) Tillgänglig:

<http://www.farkomplett.se.ezproxy.ub.gu.se/?docId=RTN75260> (2012-12-17)

Jönsson, A. (2010), Ökad aktierisk i uppblåsta bolag, Affärsvärlden (Elektronisk) Tillgänglig:

http://www.affarsvarlden.se/hem/hausse_baisse/article3027964.ece (2012-12-21)

Kahneman, D. Tversky A. (1979), *Prospect Theory: An analysis of Decision under risk*, Econometrica, volume 47, No 2

Kvale, S. (2009) Den kvalitativa forskningsintervjun

Larsson, F. (2008), Vad är finanskrisen?, Ekonomifakta (Elektronisk) Tillgänglig:

<http://www.ekonomifakta.se/sv/Artiklar/2008/Oktober/Vad-ar-finanskrisen/> (2013-01-03)

Lennander, G. (2011), Kredit och säkerhet, (10e uppl.) s12

Li, Z. Shroff, P. Venkataraman, R. Zhang, I (2011), *Causes and consequences of goodwill impairment losses*, Review of accounting studies, Volume 16, Issue 4

Lind, J. (2012), Bank: EU-kommissionen medger att Basel III ej genomförs 1 jan, Euroinvestor (Elektronisk) Tillgänglig:

<http://www.euroinvestor.se/nyheter/2012/12/04/bank-eu-kommissionen-med-ger-att-base-iii-ej-genomfors-1-jan/12156198> (2013-01-04)

Lipshitz, R. Shulimovitz, N. (2007), *Intuition and emotion in bank loan officers's credit decisions*, Journal of Cognitive Engineering and Decision Making, Vol. 1 No. 2, pp. 212-33.

Malmqvist, P. (2010), Gör om reglerna för goodwill så att de speglar verkligheten, Dagens Industri 2010-06-22 (Elektronisk) Tillgänglig: Mediarkivet 2013-01-03

Marton, J. (2010), *IFRS i teori och praktik*, s. 25

Marton, J. (2012), Är IASB redovisningens Higgs-boson?, Balans nr 8-9 (Elektronisk) Tillgänglig: <http://www.farkomplett.se.ezproxy.ub.gu.se/?docId=TN00009E14> (2012-12-22)

Mauritzon, M. (2010), Så klarar bankerna 2011, Dagens Industri (Elektronisk) Tillgänglig: Mediarkivet (2013-01-04)

Mishkin, F. (2012), *The economics of money, banking and financial markets*, 10e uppl. Pearson Education Limited

Murphy, O. (2012), *Discourses surrounding the evolution of the IASB/FASB Conceptual Framework: What they reveal about the "living law" of accounting*, Accounting, Organizations and society, Volume 19

Nabizadeh, B. (2009), Se upp för goodwillsmällor, SvD Näringsliv (Elektronisk) Tillgänglig: http://www.svd.se/naringsliv/nyheter/sverige/se-upp-for-goodwillsmallar_7032847.svd (2012-11-10)

Sveriges Riksbank (2012) (Elektronisk) Tillgänglig: <http://www.riksbank.se/sv/Press-och-publicerat/Press-och-debatt/Pressmeddelanden/2012/Okad-motstandskraft-i-svenska-storbanker/> (2012-11-20)

Treacy, W. Carey, M (2000), *Credit risk rating systems at large US banks*, Journal of banking and Finance 24, 167-201

Trönnberg, C. Hemlin, S. (2012), *Banker's lending decision making: A psychological approach*, Managerial Finance, 38 (11), 1032-1047

Zimmerman, C. (2007), *An approach to writing loan agreement*, The Risk Management Association Journal, Volume 89 Issue 8

Xu, W. Anadarajan, A. Curatola, A. (2011), *The Value relevance of goodwill impairment*, Research in accounting regulation, Volume 23, Issue 2

8.0 Bilagor

8.1 Bilaga 1 – Intervjuguide kreditgivare

- Vad har du för bakgrund och titel?
- Hur länge har du arbetat på banken?

Kreditprocessen

- Hur ser generellt en kreditbedömningsprocess ut vid er bank?
- Tror du att denna process är unik för er bank?
- Hur förmedlar ni er kreditpolicy till bankkontor och kredithandläggare?
- Vilka är era viktigaste källor vid kreditbedömningar? (Exempel: årsredovisningar, Uppträdande, Socialt nätverk, bankorganisationen, Affärsmiljö)
- Hur mycket fokus ägnas åt nyckeltal och kassaflödesmodeller vid en kreditbedömning?
- Om ni använder er av kassaflödesmodeller, i så fall vilka?
- Hur bedömer ni återbetalningsförmågan?
- Vilka faktorer anser ni väga tyngst? (Exempel: kapital, säkerhet, betalningsförmåga, personlighet, affärsklimat)
- Vilka hinder kan uppstå vid kreditbedömningsprocessen?
- Hur gör ni för att motverka dessa hinder? Finns rutiner för det?
- Hur gör ni uppföljning av kreditgivningen?
- Hur ser du på kundrelationen vid en kreditbedömning?
- Görs undantag för vissa företag vad gäller kreditbedömningsprocessen?
- Utförs lika noggranna kreditbedömningar för företag som tidigare fått beviljat lån hos er som för ett företag som är ny för er?
- Har ett företags livslängd en inverkan då ni gör era kreditbedömningar?
- Hur viktigt är den personliga kontakten vid en kreditbedömning?

Risk

- Vilka är de största riskerna vid en kreditbedömningsprocess?
- Hur hanteras risker?
- Hur hanteras asymmetrisk information?
- Hur gör ni för att undvika typ I och typ II fel vid företagsanalyser?
- Vilka är de viktigaste aspekterna för att avgöra en kunds riskklass?
- Litar du på dina intuitioner och tidigare erfarenheter vid kreditbedömningar?

Goodwill

- I hur stor utsträckning använder ni er av företagets finansiella rapporter som beslutsunderlag vid en kreditbedömning?
- Känns informationen i de finansiella rapporterna tillförlitlig?
- Finns det någon post som är extra svårtolkad?
- IFRS ger utrymme för bedömningar från företagets sida, ser du någon problematik kring det?

- Vad kan det få för konsekvenser för säkerheten för banken och riskbedömning?
- Anser du att den information som lämnas i årsredovisningarna angående goodwill, ger en relevant, tillförlitlig och rättvisande bild av verkligheten?
- Hur stor roll spelar värderingen av goodwill vid en analys av företaget?
- Vilken dialog förs med bolaget kring goodwill och de framtida synergierna från förvärv?
- Hur tillförlitligt anser ni materialet i årsredovisningarna är från en liten redovisningsbyrå i förhållande till en stor? Finns det någon skillnad?
- Det finns studier som visar på att nedskrivningarna av goodwill inte har ökat i takt med den finansiella krisen, hur ser ni på detta? Har detta påverkat er vid företagsvärderingar?
- Har ni fått en annan syn på revisionsbyråerna efter finanskriserna? Anser ni att kvalitén har förändrats?
- Hur motverkar ni asymmetrisk information och så kallad moral hazard? Det vill säga att låntagaren inte utsätter sig för större risker efter beviljad kredit?
- Har ni något kreditvillkor som kräver att företaget måste behålla en viss andel av sina tillgångar för att få beviljad kredit? Finns det en risk att företaget undviker att skriva ned goodwill av just denna anledning, för att kunna få kredit i framtiden?
- Vad får ni för information om nedskrivningsbeslut angående goodwill?
- Är nedskrivningsprövningar av goodwill något som ni i vissa fall ifrågasätter?
- Finns det någon information som ni saknar i årsredovisningarna?
- Finns det något du vill tillägga?

8.2 Intervjuguide revisor

- Vad har du för titel och bakgrund?
- Ser du några fördelar med regelverket IFRS beträffande goodwill?
- Ser du några nackdelar med regelverket IFRS beträffande goodwill?
- Upplever du att det finns några delar av IFRS 3 som bidrar till osäkerhet vid hantering av goodwill?
- Upplever du att företag utnyttjar bedömningsutrymmen i redovisningen till sin fördel?
- Hur kontrolleras och revideras värdering av goodwill?
- Upplever du att företag som redovisar goodwill brukar rådfråga revisorer vid hantering av goodwill och nedskrivningsprövningar?
- Finns det något inom IAS 36 och IFRS 3 som du anser skulle kunna förbättras?
- Hur ser du på att studiens tillfrågade kreditgivare anser goodwill problematiskt vid analyser?
- Hur ser du på de redovisningsskandaler som har aktualiserats med avseende på goodwill? Exempelvis Eniro
- Förekommer det att banker kontaktar dig som revisor vid kreditanalyser?
- Finns det något mer du vill tillägga?